

Drs. Marit Moll
Drs. Esther Plemper

Lokaal, tenzij ...
Ontwikkeling van criteria voor de landelijke financiering van
deskundigheidsbevordering van vrijwilligers

1 augustus 2006

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Beleidskader deskundigheidsbevordering vrijwilligers	5
1.2	Onderzoek deskundigheidsbevordering vrijwilligers	6
2	Operationalisatie van criteria	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Definitie en voorwaarden deskundigheidsbevordering	9
2.3	Vormen van deskundigheidsbevordering	11
2.4	Voorstel nieuw model deskundigheidsbevordering	13
2.5	Uitwerking criteria nieuw model deskundigheidsbevordering	15
3	Trainingen bij de VTA instituten	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Score op kenmerken van de vrijwilligersorganisaties	19
3.3	Score op kenmerken van de vrijwilligersorganisaties	20
3.4	Score op kenmerken van de trainingen	22
3.5	Uitkomsten van het getrapte model	22
3.6	Het totaalscoremodel	23
3.7	Conclusie	24
4	Een nadere kijk op de gegevens	25
5	Een praktisch instrument om aanvragen te beoordelen	29
Bijlage	Organisaties en trainingen bij de VTA instituten	33

Inleiding

1.1 Beleidskader deskundigheidsbevordering vrijwilligers

In de Beleidsbrief Vrijwillige Inzet uit oktober 2005 benadrukt de staatssecretaris dat vrijwillige inzet allereerst een zaak is van de burger en de vrijwilligersorganisaties zelf. Overheden kunnen deze inzet steunen door activiteiten te ontplooiën om burgers te enthousiasmeren en het gemakkelijker te maken voor hen om zich vrijwillig in te zetten. Gemeenten krijgen een spilfunctie in de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en worden daarmee primair verantwoordelijk voor de ondersteuning van vrijwilligers (één van de prestatievelden van de WMO). Op provinciaal niveau kunnen de Centra voor Maatschappelijke Ontwikkeling en sportservicepunten de ondersteuningsstructuur versterken. De rijksoverheid coördineert het beleid van de afzonderlijke departementen, zorgt voor een coherent beleid, en stelt randvoorwaarden om het te verwezenlijken.

De Beleidsbrief noemt vier beleidsprioriteiten om de vrijwillige inzet te steunen:

- Weghalen van belemmeringen in wet- en regelgeving.
- Verbeteren van de kwaliteit van het lokale beleid en de lokale ondersteuning.
- Vinden van meer vrijwilligers in nieuwe doelgroepen.
- Kennis, onderzoek en deskundigheidsbevordering.

Deze rapportage heeft betrekking op de verdere invulling van het beleidsthema 'deskundigheidsbevordering'. Vanuit de Subsidieregeling Welzijnsbeleid levert het ministerie van VWS via een instellingssubsidie aan de zes VTA (Vorming, Training en Advies)-instituten een substantiële bijdrage aan de financiering van de deskundigheidsbevordering van de vrijwilligers. De overheidssubsidie is bedoeld voor het 'toerusten van deelnemers inzake hun functioneren als vrijwilliger ten behoeve van het voorkomen van sociaal isolement van personen in een kwetsbare positie of ter bevordering van maatschappelijke participatie van zodanige personen'. De zes VTA-instituten - verenigd in de VTA-Groep - zijn blooming, FNV Formaat, Odyssee, SBI, SSKO (Kontakt der Continenten, Internationale School voor Wijsbegeerte, De Essenburgh) en Stavoor.

De Beleidsbrief meldt dat met de invoering van de WMO een andere wijze van inzet van de middelen voor deskundigheidsbevordering dan de financiering van de trainingen door de VTA-instituten op zijn plaats is. "Uitgangspunt voor de inzet van het budget is een effectieve investering in het vrijwilligersbeleid in het algemeen en deskundigheidsbevordering in het bijzonder én een betere aansluiting bij de lokale verantwoordelijkheid." (...) "In de huidige subsidiëringssystema-

tiek loopt de financiering via de aanbieder, namelijk de VTA-instituten. Deze aanbodgerichte subsidiering is niet meer passend binnen mijn (subsidie)beleid waar de nadruk ligt op vraagsturing.” Ook de scherpere prioritering in het subsidiebeleid van VWS (nota ‘Kennis, Innovatie en Meedoen’) maakt duidelijk dat de uitvoerende taken, zoals die van de VTA-instituten niet meer passen bij de verantwoordelijkheid van het Rijk. Het is niet passend om deskundigheidsbevordering van individuele vrijwilligers te financieren.

Een andere overweging om de subsidierelatie met de VTA-instituten te herzien, betreft de gedwongen winkelnering: vrijwilligers zijn voor gesubsidieerde deskundigheidsbevordering aangewezen op een VTA-instituut. Ook dat past niet meer binnen de huidige Europese richtlijnen.

Op 31 maart 2006 heeft het ministerie een nieuw model voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers gepresenteerd (brief DMO-SSO-2673046). “Het nieuwe model gaat uit van ‘lokaal tenzij...’ en van vraagsturing. Het huidige totaalbudget van ruim €10 miljoen blijft beschikbaar voor deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Voor de invulling van ‘tenzij...’ geldt als basisredenering dat landelijk blijft waar op lokaal niveau niet in kan worden voorzien. Op grond van de gevoerde discussies wordt dat geoperationaliseerd door twee criteria: a) een beperkte en specialistische vraag en b) extra hoge kwaliteitseisen waaraan deskundigheidsbevordering dient te voldoen.”

1.2 Onderzoek deskundigheidsbevordering vrijwilligers

Met het oog op het toekomstige beleid en een andere wijze van de inzet van de middelen voor deskundigheidsbevordering heeft ministerie van VWS het Verwey-Jonker Instituut een onderzoek laten uitvoeren naar de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers, zoals deze geboden wordt door de VTA-instituten (zie onderzoeksrapportage ‘Deskundigheidsbevordering vrijwilligers’, oktober 2005). Daarnaast heeft het Verwey-Jonker Instituut een notitie (‘Toekomstig beleid deskundigheidsbevordering vrijwilligers’, februari 2006) opgesteld ten behoeve van de interne departementale besluitvorming over de keuze voor een nieuw model voor de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Dit onderhavige onderzoek bouwt voort op deze rapportages.

In dit onderzoek gaat het erom dat het ministerie van VWS meer inzicht wil krijgen in de mate van invulling van ‘lokaal, tenzij ...’. Als de twee genoemde criteria (a. een beperkte en specialistische vraag en b. extra hoge kwaliteitseisen) worden gehanteerd, is het zinvol om vast te stellen hoeveel procent van de huidige cursussen en organisaties in de toekomst gefinancierd kunnen worden uit de landelijke subsidie. In dit onderzoek worden daartoe de volgende vraagstellingen beantwoord:

1. Welke vrijwilligersorganisaties maakten in de periode juli 2004 tot en met juni 2005 gebruik van het door het ministerie van VWS gesubsidieerde aanbod van deskundigheidsbevordering?
2. Welke trainingen volgden deze vrijwilligersorganisaties?
3. Hoeveel cursisten namen deel aan deze trainingen?
4. Hoe zijn de criteria beperkte en specialistische vraag en extra hoge kwaliteitseisen te operationaliseren?
5. Hoe scoren de trainingen op de geoperationaliseerde criteria?

6. Hoe kan deze operationalisatie vertaald worden in een praktisch instrument om toekomstige aanvragen voor subsidie te beoordelen?

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, hebben we op verzoek van het ministerie van VWS een deskresearch uitgevoerd. Dat wil zeggen dat reeds verzamelde informatie, verzameld bij de VTA-instituten in het onderzoek deskundigheidsbevordering van vrijwilligers dat het Verwey-Jonker Instituut in de zomer van 2005 heeft uitgevoerd, geanalyseerd is. We hebben gebruik gemaakt van a). de klantenbestanden en trainingsoverzichten van de zes VTA-instituten over de periode juli 2004 tot en met juni 2005, zoals de VTA-instituten die hebben aangeleverd; en b). het databestand van 3.656 vrijwilligers die een korte vragenlijst hebben ingevuld ten behoeve van ons onderzoek. Zij volgden een cursus of training in de periode juli 2004 tot en met juni 2005 bij een VTA-instituut. Er is geen gebruik gemaakt van een aanvullende of nieuwe dataverzameling.

2

Operationalisatie van criteria

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk behandelen we de onderzoeksvraag naar de uitwerking van de criteria beperkte en specialistische vraag en extra hoge kwaliteitseisen. Om deze criteria nader vorm te geven is het noodzakelijk om de totstandkoming van de criteria toe te lichten aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek naar deskundigheidsbevordering van vrijwilligers dat we uitvoerden in de zomer van 2005. Allereerst omschrijven we deskundigheidsbevordering in een definitie, voorwaarden en vormen. Vervolgens geven we de elementen van het voorgestelde nieuwe model deskundigheidsbevordering weer dat tot stand is gekomen op basis van het onderzoek en na raadpleging van betrokkenen uit het veld door het ministerie. Daarna werken we de criteria verder uit.

2.2 Definitie en voorwaarden deskundigheidsbevordering

Vrijwilligerswerk kent diverse functies. Het is van nut voor de samenleving, voor zowel de 'ontvangers' van het vrijwilligerswerk als de vrijwilligers zelf. Zo kunnen vrijwilligers contacten leggen en sociale netwerken opbouwen, maar ook doen ze vaardigheden op die hen van pas komen in de samenleving of in ander (betaald) werk. De Commissie Vrijwilligersbeleid heeft in haar eindrapport (2005) de functies van vrijwilligerswerk op een rijtje gezet:

- Participerende functie: deelname van burgers aan het maatschappelijk verkeer op een door hen zelf gekozen wijze.
- Democratische functie: beïnvloeding van maatschappelijke processen door burgers.
- Sociale functie: het draagt bij tot de cohesie in de samenleving.
- Integrerende functie: het levert een bijdrage aan de inburgering van allochtonen en bevordert anderszins contacten tussen verschillende groepen in de samenleving.
- Kwaliteitsbevorderende functie: veel vrijwilligerswerk richt zich op de bevordering van de leefbaarheid binnen de samenleving.
- Kanaliserende functie: sommige vormen van vrijwilligerswerk bieden een uitlaatklep voor maatschappelijke behoeften.
- Solidariteitsbevorderende functie: burgers kunnen onder meer hun betrokkenheid bij anderen en/of de samenleving tonen.

- Signalerende functie: sommige vormen van (nieuw) vrijwilligerswerk houden een indicatie in van nieuwe groeiende maatschappelijke noden of juist van het wegvallen van bestaande voorzieningen.
- Emanciperende functie: het draagt bij aan de ontwikkeling en betrokkenheid van individuele burgers.

Om deze functies te waarborgen, is het van belang dat vrijwilligers deskundigheidsbevordering ontvangen. We kunnen deskundigheidsbevordering definiëren als ‘alle activiteiten die bijdragen aan de kennis en ervaring van de vrijwilliger en die de bekwaamheid en geschiktheid van de vrijwilliger voor de uitoefening van vrijwilligerswerk vergroten’. Uitgaande van de definitie is het van belang dat deskundigheidsbevordering van vrijwilligers voldoet aan een aantal voorwaarden, zoals effectiviteit, efficiëntie en toegankelijkheid.

Onder effectiviteit verstaan we dat de deskundigheidsbevordering:

- Direct gerelateerd is aan het vrijwilligerswerk dat de vrijwilliger verricht.
- De vrijwilliger (beter) in staat stelt om zijn werk uit te oefenen, en daarmee:
 - ten goede komt aan degenen waaraan de vrijwilliger zijn diensten aanbiedt.
 - ten goede komt aan de vrijwilligersorganisatie.
- Aansluit bij de behoeften van de vrijwilliger.
- Aansluit bij de behoeften van de vrijwilligersorganisatie.

Voor een effectieve deskundigheidsbevordering is het noodzakelijk dat er ruimte is voor:

- Inbreng van de vrijwilliger.
- Inbreng van de vrijwilligersorganisatie.
- Invulling van de behoeften van de vrijwilliger.
- Invulling van de behoeften van de vrijwilligersorganisatie.
- Beantwoording van vragen van de vrijwilliger.
- Reflectie en feedback van de vrijwilliger.
- Uitwisseling van ervaringen en tips tussen vrijwilligers die vergelijkbare werkzaamheden verrichten.

Deskundigheidsbevordering moet niet alleen effectief zijn, maar ook efficiënt. Dit houdt in dat deskundigheidsbevordering functioneel moet zijn en niet statisch is, maar voortdurend dient te worden aangepast en bijgesteld aan de behoeften en eisen van:

- De vrijwilligers.
- De vrijwilligersorganisatie.
- De burgers en organisaties waaraan vrijwilligers hun diensten aanbieden.
- De lokale samenleving.

Veranderende behoeften van doelgroepen of andere vragen van de samenleving vragen om aangepaste deskundigheidsbevordering. Ook veranderingen binnen een organisatie of binnen het vrijwilligersbestand vereisen een aangepaste deskundigheidsbevordering. Zo heeft een pas startende vrijwilligersorganisatie behoefte aan andere of meer deskundigheidsbevordering dan een langer bestaande organisatie met een vast, ervaren vrijwilligersbestand.

Het is ten slotte van belang dat deskundigheidsbevordering toegankelijk is ofwel beschikbaar is voor vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers die hieraan behoefte hebben mits de deskundigheidsbevordering effectief en efficiënt is.

2.3 Vormen van deskundigheidsbevordering

Waaruit bestaat deskundigheidsbevordering? Deskundigheidsbevordering is net zo gevarieerd als de werkzaamheden van vrijwilligers en de sectoren waarin ze werkzaam zijn. Deskundigheidsbevordering loopt uiteen van een voorlichtingsbijeenkomst over een specifiek onderwerp tot een training om telefoongesprekken te voeren, van een instructiebijeenkomst om subsidie aan te vragen tot een cursus vergadertechnieken. Sommige vormen van deskundigheidsbevordering zijn heel specifiek, zoals een voorlichtingsbijeenkomst over dementie. Andere vormen zijn meer algemeen, zoals een training projectmanagement of het leren schrijven van een jaarverslag of een subsidieaanvraag leren opstellen. Sommige trainingen zijn vereist voordat men bepaalde vrijwilligerstaken kan uitvoeren of een voorwaarde om vrijwilligerswerk te kunnen doen, zoals de training tot het voeren van telefoongesprekken voor de Telefonische Hulpdienst. In bepaalde gevallen kan de noodzaak tot deskundigheidsbevordering tijdens het vrijwilligerswerk ontstaan, bijvoorbeeld het leren schrijven van een projectplan.

We kunnen deskundigheidsbevordering onderscheiden naar de volgende kenmerken:

- Type of vorm.
- Doelgroep (vrijwilligers).
- Toegankelijkheid.
- Sector.
- Gebruikers van de diensten van vrijwilligers.
- Niveau.
- Financiering.

Hieronder worden de kenmerken toegelicht:

Type of vorm deskundigheidsbevordering

Globaal kunnen we de volgende tweedeling in typen deskundigheidsbevordering maken:

- Algemene organisatorische deskundigheidsbevordering: niet gebonden aan de aard van het vrijwilligerswerk, maar training van activiteiten die voor vrijwilligersorganisaties en verenigingen in het algemeen van belang zijn, zoals bestuursvaardigheden, communiceren, PR, werven en behouden van vrijwilligers, vrijwilligersbeleid.
- Specifieke deskundigheidsbevordering: gebonden aan de aard van het vrijwilligerswerk, de sector van de organisatie en de doelgroep waaraan het vrijwilligerswerk ten goede komt, zoals vrijwilligerswerk in de zorg en maatschappelijke dienstverlening. Het betreft hier veelal trainingen die een voorwaarde zijn voor het doen van vrijwilligerswerk in een bepaalde organisatie, zoals bij de telefonische hulpdienst of in de palliatieve of terminale zorg.

Daarnaast kunnen we globalere indelingen maken in: trainingen en cursussen (al dan niet met afsluitend certificaat of diploma), voorlichtingsbijeenkomsten, instructies en ontmoetingsbijeenkomsten van vrijwilligers.

Doelgroep vrijwilligers

Deskundigheidsbevordering kan behalve naar type worden onderscheiden naar *doelgroep vrijwilligers*. Zo zijn er:

- Uitvoerende vrijwilligers.
- Coördinerende vrijwilligers.

- Bestuurders.

Verder kunnen vrijwilligers worden onderscheiden naar *achtergrondkenmerk*:

- Mannelijke en vrouwelijke vrijwilligers.
- Jongere en oudere vrijwilligers.
- Allochtone en autochtone vrijwilligers.

Toegankelijkheid

Ook is deskundigheidsbevordering te differentiëren naar toegankelijkheid, onderverdeeld in tijdstip, duur en frequentie, plaats en samenstelling:

Tijdstip

- Deskundigheidsbevordering die overdag plaatsvindt.
- Deskundigheidsbevordering die 's avonds of in de weekends plaatsvindt.

Duur en frequentie

- Eenmalige deskundigheidsbevordering of kortdurende deskundigheidsbevordering: één bijeenkomst of één avond.
- Langer durende deskundigheidsbevordering: meerdere bijeenkomsten, bijvoorbeeld een aantal wekelijkse bijeenkomsten of meerdere trainingen in een cyclus, bijvoorbeeld om de paar maanden een aantal bijeenkomsten.

Plaats

- Intern: bij de organisatie: op het kantoor, in de instelling of in een andere ruimte waar de vrijwilligers hun werk uitvoeren.
- Extern: een centrale plaats waar de vrijwilligers naar toe gaan.

Samenstelling cursistengroep

Deskundigheidsbevordering wordt geboden aan:

- De gehele organisatie of de gehele groep vrijwilligers.
- Aan een specifieke groep vrijwilligers van één of meerdere organisaties.
- Individuele vrijwilligers.

Sector

Een ander onderscheid is te maken naar de *sector* waarin vrijwilligers actief zijn:

- Sport, recreatie.
- Levensbeschouwing, religie.
- Zorg.
- (Volwassenen)educatie, school.
- Opbouwwerk, club- en buurthuiswerk.
- Belangenbehartiging, buurtvereniging, huurdersvereniging, woningbezitters.
- Sociale hulpverlening, rechtshulp, reclassering, slachtofferhulp.
- Kunst, cultuur.
- Vakbond, beroepsorganisatie, OR.
- Natuur, milieu, dierenbescherming.
- Vluchtelingenwerk, ontwikkelingshulp, mensenrechten.
- Politiek.
- Organisatie van allochtonen.

Doelgroep van vrijwilligerswerk ofwel gebruikers van de diensten van vrijwilligers

Met de sector hangt een ander kenmerk samen, namelijk de *doelgroep waaraan de vrijwilligers hun diensten aanbieden*, bijvoorbeeld:

- Ouderen.
- Mensen met een bepaalde ziekte of aandoening.

- Cliënten.
- Slachtoffers.
- Vluchtelingen.
- Bewoners.
- Uitkeringsgerechtigden.
- Allochtonen.
- Jongeren.
- Kinderen.
- Dieren.

Niveau

Deskundigheidsbevordering kan gegeven worden aan:

- Landelijke vrijwilligersorganisaties.
- Lokale of regionale afdelingen van landelijke vrijwilligersorganisaties.
- Lokale of regionale vrijwilligersorganisaties.
- Georganiseerde vrijwilligers bij zorg- en welzijnsinstellingen of andere instellingen en organisaties in genoemde sectoren.

Financiering

Ten slotte is er verschil in deskundigheidsbevordering wat betreft de financiering ervan:

- Geheel gesubsidieerd.
- Grotendeels gesubsidieerd.
- Licht gesubsidieerd.
- Kostprijs.

De financiering kan uit meerdere kanalen afkomstig zijn: van de gemeentelijke, provinciale of landelijke overheid; de landelijke vrijwilligersorganisatie; het bedrijfsleven; contributie van leden, donaties of inzamelingsacties.

2.4 Voorstel nieuw model deskundigheidsbevordering

In het onderzoek dat we verrichtten naar de deskundigheidsbevordering - zoals die geboden wordt door de VTA-instituten via de landelijke subsidieregeling - hebben we de trainingen van de VTA-instituten vergeleken met andere vormen van deskundigheidsbevordering op lokaal niveau. In de notitie ten behoeve van de interne beleidsvorming van het ministerie van VWS hebben we op basis van de onderzoeksuitkomsten, de reacties hierop van de betrokken actoren in het veld, en de uitgangspunten van het huidige beleid met behulp van bovengenoemde kenmerken een voorstel gedaan voor een nieuw model landelijke deskundigheidsbevordering. We geven het voorgestelde model hieronder schematisch weer in de laatste kolom. In de tweede en derde kolom staan de huidige situatie van deskundigheidsbevordering geboden door de VTA-instituten en de overige aanbieders beschreven.

Schema 1 Keuzes voor landelijk model deskundigheidsbevordering vrijwilligers op basis van onderzoek, ingediende opties van betrokken actoren en uitgangspunten beleid

Kenmerken	Huidige situatie		Voorstel nieuw model
	VTA-instituten	Overige aanbieders	
Type deskundigheidsbevordering	<p>Specifieke deskundigheidsbevordering: gebonden aan de aard van het vrijwilligerswerk, de sector van de organisatie en de doelgroep waaraan het vrijwilligerswerk ten goede komt, zoals vrijwilligerswerk in de zorg en maatschappelijke dienstverlening.</p> <p>Vaak voorwaarde voor het vrijwilligerswerk.</p> <p>Training op maat.</p>	<p>Algemene organisatorische deskundigheidsbevordering: niet gebonden aan de aard van het vrijwilligerswerk, maar training in activiteiten die voor verenigingen in het algemeen van belang zijn, zoals bestuursvaardigheden, communiceren, PR, werven en behouden vrijwilligers, vrijwilligersbeleid.</p> <p>Ondersteunend aan het vrijwilligerswerk.</p> <p>Training met open inschrijving.</p>	<p>Specifieke, complexe en intensieve deskundigheidsbevordering voor (lokale / regionale afdelingen van) landelijke vrijwilligersorganisaties in zorg en maatschappelijke dienstverlening; voor jeugd; voor allochtonen.</p> <p>Voorwaardelijk voor het vrijwilligerswerk.</p> <p>Cliëntenparticipatie via andere subsidiestroom VWS. Wel deskundigheidsbevordering van patiëntenorganisaties.</p> <p>Vakbondswerk via andere subsidiestroom vakbonden.</p> <p>Algemene organisatorische deskundigheidsbevordering blijft lopen via bestaande kaders.</p> <p>Training op maat.</p>
Doelgroep (vrijwilligers)	<p>Vooral uitvoerende en coördinerende vrijwilligers.</p> <p>Vooral vrouwelijke vrijwilligers.</p> <p>Vooral oudere vrijwilligers.</p> <p>Vooral autochtone vrijwilligers.</p> <p>Daarnaast specifiek aanbod voor jongeren en allochtonen.</p>	<p>Uitvoerende vrijwilligers.</p> <p>Coördinerende vrijwilligers.</p> <p>Bestuurders.</p> <p>Mannelijke en vrouwelijke vrijwilligers.</p> <p>Jongere en oudere vrijwilligers.</p> <p>Allochtone en autochtone vrijwilligers.</p>	<p>Nadruk op uitvoerende vrijwilligers.</p> <p>Algemene bestuurlijke vaardigheden kunnen via bestaande lokale kaders worden opgedaan.</p>
Toegankelijkheid	<p>Vrijwilligers die overdag of in weekends beschikbaar zijn voor deskundigheidsbevordering.</p> <p>Vrijwilligers uit de eigen organisatie of de afdeling van de vrijwilligersorganisatie.</p> <p>Gemiddeld aantal dagdelen: 5.</p> <p>Internaatverband in VTA-instituut.</p> <p>Gemiddelde groepsgrootte: 15.</p>	<p>Vrijwilligers die vanwege andere werkzaamheden aangewezen zijn op vormen van deskundigheidsbevordering die 's avonds worden gegeven.</p> <p>Vrijwilligers van diverse organisaties.</p> <p>Grotere flexibiliteit en variatie mogelijk in duur, frequentie, plaats, groepsgrootte.</p>	<p>Variabele cursusduur met maximum.</p> <p>Variabele groepsgrootte met minimum en maximum.</p> <p>Geen subsidiering van internaatsverband: maw geen subsidiering van maaltijden, overnachtingen, reiskosten.</p> <p>Variabele locaties: extern of de trainer komt naar de organisatie toe.</p>

<i>Sector</i>	Zorg, cliëntenparticipatie, patiëntenorganisaties, sociale hulpverlening, slachtofferhulp, belangenbehartiging, buurt- en wijkorganisaties, jeugd.	Meerdere sectoren, maar minder in de zorg en sociale hulpverlening waar het begeleidende en emotionele taken betreft.	Zorg (muv cliëntenparticipatie), sociale hulpverlening, slachtofferhulp, risicojeugd, allochtonenorganisaties. Geen sport (andere regeling), geen vakbonden / ondernemingsraden (geen doelgroepen). Vormen van deskundigheidsbevordering in andere sectoren blijven lopen via bestaande kaders.
<i>Gebruikers van de diensten van vrijwilligers</i>	Kwetsbare burgers, zoals patiënten, cliënten, ouderen, mensen met een handicap, terminaal zieken; allochtonen en jeugd.	Divers.	Kwetsbare burgers binnen genoemde sectoren.
<i>Niveau</i>	Lokale afdelingen van landelijke vrijwilligersorganisaties en lokale initiatieven; landelijke organisaties.	Lokale afdelingen van landelijke vrijwilligersorganisaties en lokale initiatieven; landelijke organisaties.	Lokale / regionale afdelingen van landelijke vrijwilligersorganisaties.
<i>Financiering</i>	80% subsidiëring door VWS, 20% eigen bijdrage.	Vaak kosteloos, soms met kleine eigen bijdrage of tegen kostprijs.	80% subsidiëring door VWS, 20% eigen bijdrage.
<i>Vraaggericht of aanbodgericht</i>	Aanbodgestuurde financiering, maar vraaggericht aanbod op maat.	Vraaggericht aanbod, maar niet op maat.	Vraaggericht aanbod en vraaggerichte financiering, op maat. Wat nu via andere kanalen wordt gefinancierd blijft zo. Aanbieders: zowel op landelijk als lokaal niveau; vrije markt, zowel VTA als anderen, mits erkende trainingsinstituten of trainers.

2.5 Uitwerking criteria nieuw model deskundigheidsbevordering

Uitgaande van de huidige beleidskaders en na raadpleging van de diverse betrokkenen in het maatschappelijk veld heeft het ministerie in haar nieuwe model van landelijke deskundigheidsbevordering de volgende elementen centraal gesteld:

- Vraagsturing van vrijwilligersorganisaties.
- Deskundigheidsbevordering is in principe lokaal, maar de deskundigheidsbevordering waarin niet kan worden voorzien op lokaal niveau blijft landelijk gefinancierd.

- Deze landelijk gefinancierde deskundigheidsbevordering dient te voldoen aan twee criteria:
 - Een beperkte en specialistische vraag.
 - Extra hoge kwaliteitseisen.

Uitgangspunt hierbij is dat de doelgroep waaraan vrijwilligersorganisaties hun diensten aanbieden, bestaat uit 'kwetsbare burgers, waarvan voorkomen moet worden dat deze in een sociaal isolement verkeren en waarvan de maatschappelijke participatie bevorderd moet worden'. Hierbij gaat het om patiënten, cliënten, gehandicapten, chronisch zieken, risicojeugd, allochtonenorganisaties. In het nieuwe model wordt de deskundigheidsbevordering ten behoeve van mantelzorgers, cliëntenparticipatie, vakbondswerk en ondernemingsraden niet opgenomen. Deze financiering loopt via andere stromen. De sectoren die worden opgenomen in het nieuwe model blijven zorg (met uitzondering van cliëntenparticipatie en mantelzorgers), sociale hulpverlening, slachtofferhulp, risicojeugd, allochtonenorganisaties. Sport wordt gesubsidieerd via andere regelingen en aangestuurd vanuit andere beleidskaders.

criterium beperkte en specialistische vraag

Uit het onderzoek naar de door de VTA-instituten geboden deskundigheidsbevordering blijkt dat de landelijke subsidiering van het ministerie van VWS vooral gebruikt wordt voor specifieke deskundigheidsbevordering: gebonden aan de aard van het vrijwilligerswerk, de sector van de organisatie en de doelgroep waaraan het vrijwilligerswerk ten goede komt, zoals vrijwilligerswerk in de zorg en maatschappelijke dienstverlening. Het betreft hier trainingen die een voorwaarde zijn voor het doen van vrijwilligerswerk in een bepaalde organisatie. De trainingen zijn specifiek, op maat, van langere duur en worden vooral gevolgd door uitvoerende vrijwilligers in de zorg en sociale hulpverlening die in hun vrijwilligerswerk veelal zorgend, sociaal, betrokken, emotioneel begeleidend actief zijn; en door coördinerende vrijwilligers die de uitvoerende vrijwilligers begeleiden. Ze bieden vaak persoonlijk advies en individuele begeleiding. Het gaat in feite om sociale, psychosociale, emotionele begeleiding. De trainingen zijn sterk gericht op het contactuele en relationele aspect van het vrijwilligerswerk, met name het 1 op 1 - contact, dat wil zeggen het contact van de vrijwilliger met de cliënt of ontvanger van de diensten van de vrijwilliger. In het specifieke bezoekwerk van organisaties als een Stichting Welzijn Ouderen of de Zonnebloem waarbij men zich richt op signalering en op licht dementerenden zien we dat element terug. Daarnaast is er in de trainingen een belangrijk element van specifieke kennis aanwezig, bijvoorbeeld van een bepaalde ziekte (diabetes) of stoornis (psychiatrie, dementie). Andere kennis betreft het omgaan met ziekte, ongeval, dood of verlies en de communicatie met de betreffende doelgroep: patiënten en hun omgeving, nabestaanden en rouwenden.

Het criterium beperkte en specialistische vraag voor de landelijk gefinancierde deskundigheidsbevordering houdt het volgende in:

- De deskundigheidsbevordering voldoet aan de eerder genoemde **definitie van deskundigheidsbevordering**.
- De deskundigheidsbevordering voldoet aan de genoemde **voorwaarden van effectiviteit, efficiëntie en toegankelijkheid**.
- De deskundigheidsbevordering is bestemd voor vrijwilligers die hun activiteiten verrichten in georganiseerd verband ofwel in **vrijwilligersorganisaties die aangesloten zijn bij een landelijke organisatie of koepel**.

- De deskundigheidsbevordering vindt plaats in de sectoren **zorg** (met uitzondering van cliëntenparticipatie, maar wel patiëntenorganisaties), **sociale hulpverlening, slachtofferhulp, risicojeugd, allochtonenorganisaties**.
- De deskundigheidsbevordering is bestemd voor vrijwilligers die in hun werk direct te maken hebben met de **doelgroep: kwetsbare burgers** binnen genoemde sectoren, en komt diens gevolge direct ten goede aan de doelgroep.
- De deskundigheidsbevordering is bedoeld voor vrijwilligers die in hun werk te maken hebben met **1 op 1 contact**, persoonlijk contact of individueel contact met mensen uit de doelgroep.
- De deskundigheidsbevordering is bedoeld voor **uitvoerende vrijwilligers**, niet voor coördinatoren of bestuurders.
- De deskundigheidsbevordering behelst **specifieke inhoudelijke kennis**, die alleen gericht is op de specifieke doelgroep van de vrijwilliger. Geen ouderen of zieken in het algemeen, maar specifieke groepen, zoals ouderen met Alzheimer of terminaal zieken.
- De deskundigheidsbevordering is gericht op het ontwikkelen van **specifieke vaardigheden** voor de bovengenoemde sectoren of doelgroepen: **informatie en advies geven, persoonlijke raadgeving, persoonlijke verzorging, bezoeken afleggen of gezelschap houden, groepen begeleiden**. Geen algemene bestuurstrainingen, organisatorische vaardigheden of verenigingszaken. Geen ontwikkeling van beleidsvisies of toekomstvisies of opzetten van nieuwe organisaties.
- De deskundigheidsbevordering is een voorwaarde, een **vereiste om als vrijwilliger bepaalde werkzaamheden uit te voeren** voor de doelgroep in de genoemde sectoren.
- De deskundigheidsbevordering is niet op enige andere wijze te verkrijgen dan via de landelijke regeling. Er is **geen alternatieve training** beschikbaar, zoals wel mogelijk is bij algemenere deskundigheidsbevordering.

criterium extra hoge kwaliteitseisen

Uit het onderzoek dat we verrichten naar deskundigheidsbevordering blijkt dat de vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties die trainingen volgen bij de VTA-instituten tevreden te zijn over de kwaliteit van de geboden deskundigheidsbevordering. Het betreft trainingen en cursussen die zich veelal in samenspel tussen de VTA-instituten, de trainers en de vrijwilligersorganisaties hebben ontwikkeld. Het criterium hoge kwaliteitseisen hangt sterk samen met het criterium beperkte en specialistische vraag. De deskundigheidsbevordering aan vrijwilligers die werken in de genoemde sectoren voor de doelgroep kwetsbare burgers hebben met complexe en intensieve hulpvragen te maken. Het is noodzakelijk dat ze hun werkzaamheden, zoals de beantwoording van dergelijke hulpvragen en de ondersteuning van de doelgroep, adequaat verrichten en de juiste hulp weten te bieden. Daarom is het belangrijk dat de deskundigheidsbevordering die valt onder het criterium beperkte en specialistische vraag voldoet aan extra hoge kwaliteitseisen. We kunnen deze kwaliteitseisen als volgt benoemen:

- Er moet sprake zijn van **kwaliteitscontrole** van de deskundigheidsbevordering.
- De geboden vormen van deskundigheidsbevordering zijn voorzien van een **kwaliteitskeurmerk**.
- Er moet sprake zijn van regelmatige **evaluatie** van de deskundigheidsbevordering door zowel de vrijwilligersorganisaties, de vrijwilligers als de trainers en aanbiedende organisaties van deskundigheidsbevordering.

- De deskundigheidsbevordering maakt deel uit van het algemene **kwaliteitsbeleid** van de vrijwilligersorganisatie (of de koepel waar zij bij zijn aangesloten).
- De deskundigheidsbevordering wordt geboden door **gecertificeerde trainers**.
- De geboden vormen van deskundigheidsbevordering worden **door de landelijke vrijwilligersorganisaties zelf of in nauwe samenhang met trainingsinstituten ontwikkeld**.
- De behaalde trainingen dienen te worden afgesloten met een **certificaat**.
- De geboden deskundigheidsbevordering dient schriftelijk vooraf een **programma en doelstelling** te bieden aan de vrijwilligers. Tijdens de training dient **schriftelijk cursusmateriaal** te worden geboden.
- Er moet sprake zijn van een **minimum en maximum aantal cursisten** per geboden training. Vooraf moet worden duidelijk gemaakt waarom een bepaald aantal cursisten gewenst is om de doelstelling van de training te behalen.
- Er moet sprake zijn van een **maximum duur en frequentie** van een training. Vooraf moet worden duidelijk gemaakt waarom een bepaalde duur en/of frequentie noodzakelijk is om de doelstelling van de training te behalen.
- De deskundigheidsbevordering wordt geboden op een **plaats die het meest efficiënt is voor de vrijwilligers**. Dit betekent intern, bij de eigen organisatie of op de locatie waar vrijwilligers hun werkzaamheden uitvoeren, of extern op een centrale plaats die gemakkelijk is te bereiken. De subsidiering omvat alleen de deskundigheidsbevordering volgens de definitie (zie boven) en betreft niet verblijf of verblijfskosten.
- De deskundigheidsbevordering moet ertoe bijdragen dat de **continuïteit en duurzaamheid van de zorg aan kwetsbare groepen door vrijwilligersorganisaties is gegarandeerd**. Daarom is er bij voorkeur sprake van **trainingen in cycli**.

Bovengenoemde operationalisaties van de criteria leiden tot een gerichte afbakening van de landelijke subsidiering van deskundigheidsbevordering. Om te kunnen beoordelen welke trainingen voldoen aan de geoperationaliseerde criteria is het noodzakelijk dat gebruik wordt gemaakt van een gestandaardiseerd instrument. Dit instrument maakt enerzijds duidelijk aan vrijwilligersorganisaties aan welke voorwaarden zij moeten voldoen om voor landelijke subsidie in aanmerking te komen en anderzijds stelt het instrument het ministerie in staat om vooraf de subsidieaanvraag te toetsen. In hoofdstuk 5 doen we een voorstel voor dit instrument. In de hoofdstukken 3 en 4 kijken we allereerst hoe de trainingen die in de periode juli 2004 tot en met juni 2005 bij de VTA instituten hebben plaatsgevonden scores op de criteria. We maken hiervoor gebruik van de klantenbestanden en trainingsoverzichten die de zes VTA-instituten hebben aangeleverd en het enquêtebestand van 3.656 vrijwilligers uit ons onderzoek. Dit geeft ons de mogelijkheid om na te gaan of de operationalisatie van criteria houdbaar is tegen het licht van de tot nu toe landelijke gesubsidieerde deskundigheidsbevordering.

3

Trainingen bij de VTA instituten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beantwoorden we de volgende onderzoeksvragen:

1. Welke vrijwilligersorganisaties maakten in de periode juli 2004 tot en met juni 2005 gebruik van het door het ministerie van VWS gesubsidieerde aanbod van deskundigheidsbevordering?
2. Welke trainingen volgden deze vrijwilligersorganisaties?
3. Hoeveel cursisten namen deel aan deze trainingen?
4. Hoe scoren de trainingen op de geoperationaliseerde criteria?

We beantwoorden deze vragen op basis van de gegevens die de VTA-instituten in de zomer van 2005 ons hebben aangeleverd ten behoeve van het onderzoek naar de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers uitgevoerd bij de VTA-instituten.

3.2 Trainingen bij de VTA-instituten¹

Uitgaande van de gegevens van de VTA-instituten is een overzicht gemaakt van de trainingen die in de periode juli 2004 tot en met juni 2005 bij de VTA instituten hebben plaatsgevonden.²

Tabel 1 Aantal trainingen bij de VTA instituten

	Aantal	Percentage
blooming	44	4
FNV	93	8
Odyssee	482	42
SBI	203	18
Sisko	30	3
Stavoor	289	25
Totaal	1141	99

¹ In de bijlage is een lijst opgenomen met de namen van de vrijwilligersorganisaties zoals deze door de VTA instituten zijn geregistreerd. Op basis van deze gegevens zijn de vrijwilligersorganisaties ondergebracht per sector.

² Hierbij moet worden aangetekend dat de administratie van de VTA instituten gericht is op het voeren van een interne administratie, waarmee deze niet altijd even informatief of compleet is gebleken voor het doel van het onderzoek. Zo zijn de titels van trainingen niet duidelijk omschreven en ook zijn de aangeleverde administraties niet altijd volledig voor de onderzoeksperiode en is ook bekend dat niet alle trainingen vermeld zijn.

Tabel 2 Aantal cursisten bij de VTA instituten

	Aantal	Percentage
blooming	1518	6
FNV	1753	7
Odyssee	7088	29
SBI	3657	15
Sisko	2917	12
Stavoor	7358	30
Totaal	24291	99

Tabel 3 Gemiddeld aantal cursisten per training bij de VTA instituten³

	Gemiddeld aantal cursisten in het bestand	Gemiddeld aantal cursisten in het jaarverslag 2004
blooming	35	13
FNV	19	20
Odyssee	15	15
SBI	18	16
Sisko	97	15
Stavoor	25	14

3.3 Score op kenmerken van de vrijwilligersorganisaties⁴

Op basis van de gegevens van de VTA instituten zijn de vrijwilligersorganisaties op basis van hun naam (of wanneer deze onbekend was op basis van de naam van de training) ondergebracht in de sectoren zoals deze gebruikt worden in de publicatie 'Geven in Nederland'. Vervolgens is gekeken hoeveel trainingen en cursisten er per sector zijn geweest.⁵

³ Er treden grote verschillen op de gemiddelde groepsgrootte die in de jaarverslagen van de instituten zijn vermeld. Dit komt doordat er enkele cursussen met zeer grote groepen deelnemers zijn genoemd in de bestanden, die in de praktijk niet op hetzelfde moment worden aangeboden.

⁴ In de bijlage is een lijst opgenomen met de namen van de vrijwilligersorganisaties zoals deze door de VTA instituten zijn geregistreerd. Op basis van deze gegevens zijn de vrijwilligersorganisaties ondergebracht per sector.

⁵ Organisaties die te maken hebben met mantelzorgers zijn ondergebracht in de categorie zorg. Organisaties die te maken hebben met cliëntenparticipatie en/of cliëntenraad (ook ouderen, jongeren en andere doelgroepen) zijn ondergebracht in de categorie belangenbehartiging.

Tabel 4 *Vrijwilligersorganisaties die trainden bij de VTA instituten per sector, uitgesplitst naar aantal trainingen en aantal cursisten*

	Aantal trainingen per sector	Aantal cursisten per sector
Sport, recreatie	2	30
Levensbeschouwing, religie	7	191
Zorg	343	5850
(Volwassenen)educatie, school	4	67
Opbouwwerk, club- buurthuiswerk	86	2134
Belangenbehartiging, buurtvereniging, huurders- vereniging, woningbezitters	213	3859
Sociale hulpverlening, rechtshulp, reclassering, slachtofferhulp	60	1895
Kunst, cultuur	0	0
Vakbond, beroepsorganisatie, OR	105	1919
Natuur, milieu, dierenbescherming	4	74
Vluchtelingenwerk, ontwikkelingshulp, mensen- rechten	46	1170
Politiek	2	74
Organisaties van allochtonen	168	4568
Overig	0	0
Vrijwilligerssteunpunten, open inschrijving VTA instituten	101	2460
Totaal	1141	24291

Binnen het beleid van het ministerie van VWS vallen alleen de sectoren zorg, opbouwwerk, sociale hulpverlening en slachtofferhulp en organisaties van allochtonen binnen het doelstellingenbeleid. Dat betekent dat wanneer dit criteria wordt gehanteerd 657 van de 1141 trainingen (58%) gefinancierd worden uit het landelijk budget, waarmee 14411 cursisten van de 24291 (59%) getraind worden.⁶

Het ministerie heeft de keuze gemaakt om alleen de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers te financieren wanneer de vrijwilligers in hun vrijwilligerswerk werkzaamheden uitvoeren die ten goede komen van kwetsbare burgers. Dit zijn terminaal of chronisch zieken, gehandicapten, patiënten/cliënten, ouderen, allochtonen en risicojeugd. Overige groepen, inclusief mantelzorgers en cliëntenparticipatie vallen niet binnen de doelgroep van kwetsbare burgers.

Tabel 5 *Vrijwilligersorganisaties die trainden bij de VTA instituten per doelgroep, uitgesplitst naar aantal trainingen en aantal cursisten*

	Aantal trainingen per doelgroep	Aantal cursisten per doelgroep
Kwetsbare burgers	620	13934
Andere doelgroepen	37	477
Totaal	657	14411

⁶ Er is gekozen om op getrapte wijze vast te stellen hoeveel procent van de trainingen die in de periode juli 2004-juni 2005 bij de VTA instituten zijn uitgevoerd gefinancierd worden vanuit het landelijk budget wanneer de criteria worden toegepast. Hierbij is de sector het eerste selectiecriteria. Het is echter mogelijk dat vrijwilligersorganisaties niet binnen de gekozen sectoren van VWS vallen, maar bijvoorbeeld wel een doelgroep hebben die binnen het beleid van het ministerie gefinancierd worden. Daarom wordt in paragraaf 3.6 een andere wijze van het toepassen van criteria toegepast. Daarbij wordt gekeken in welke mate de organisaties aan alle criteria voldoen, zonder een gewicht of volgorde toe te kennen.

Het blijkt dat het merendeel van de trainingen die werden uitgevoerd werden afgenomen door vrijwilligersorganisaties die kwetsbare burgers als doelgroep hebben, namelijk 620 van de 657 trainingen (94%) waarmee 13934 vrijwilligers werden getraind (97%).

3.4 Score op kenmerken van de trainingen⁷

Op basis van de beschikbare gegevens zijn de cursussen gespecificeerd naar type training, is de training gericht op inhoudelijke of technische deskundigheidsbevordering van vrijwilligers of is er sprake van algemene verbreding of verdieping van kennis van bijvoorbeeld bestuurders of de organisatie als geheel?⁸ Alleen trainingen die als doel hebben technische of specialistische vaardigheden van uitvoerende vrijwilligers te ontwikkelen worden vanuit het landelijk budget gefinancierd.

Tabel 6 *Vrijwilligersorganisaties die trainden bij de VTA instituten per type training, uitgesplitst naar aantal trainingen en aantal cursisten*

	Aantal trainingen per doelgroep	Aantal cursisten per doelgroep
Inhoudelijke of technische vaardigheden	226	4349
Overige trainingen	394	9585
Totaal	620	13934

Wanneer de aard van de training wordt meegenomen in de beoordeling van de trainingen dan blijkt dat 226 van de 620 trainingen (36%) tot doel hebben de inhoudelijke of technische vaardigheden van vrijwilligers te verbeteren. In deze trainingen worden 4349 cursisten (31%) getraind.

3.5 Uitkomsten van het getrapte model

Wanneer op getrapte wijze wordt beoordeeld of de uitgevoerde trainingen bij de VTA instituten voldoen aan de criteria sector, doelgroep van het vrijwilligerswerk en type training dan blijkt dat 226 van de 1141 trainingen (20%) in het nieuwe model gefinancierd kunnen worden vanuit het landelijk budget. Hiermee worden 4349 van de huidige 24291 cursisten (18%) gefinancierd. Met zekerheid kan gezegd worden dat ongeveer 70% van deze trainingen zijn afgenomen door vrijwilligersorganisaties die landelijk georganiseerd zijn of lid zijn van een koepel. Er bestaat echter geen overzicht van hoe vrijwilligersorganisaties georganiseerd zijn en daarom is het aannemelijk dat dit aantal in de praktijk nog hoger zal liggen. Doordat niet alle uitgevoerde trainingen zijn gevolgd door vrijwilligers van vrijwilligersorganisaties die landelijk of in een koepel georgani-

⁷ In de bijlage is een lijst opgenomen met de namen van de cursussen die de vrijwilligersorganisaties bij de VTA instituten hebben gevolgd.

⁸ Bij het beoordelen van het type training is het niet mogelijk om op basis van de beschikbare beschrijvingen vast te stellen wat het doel van de training is en welke functie deze heeft binnen het opleidingstraject. Daarom is er voor gekozen om per training te bepalen of de training een bijdrage levert aan de inhoudelijke of technische/praktische vaardigheden van de vrijwilliger. Trainingen voor bestuurders, visieontwikkeling in de organisatie, teambuilding en ander organisatie(advies)gerelateerde trainingen zijn niet te subsidiëren trainingen vanuit het landelijk budget.

seerd zijn, zal het aantal cursussen dat vanuit een landelijk budget gefinancierd wordt naar verwachting nog iets afnemen.⁹

De organisaties die in het huidige beleid gefinancierd zullen worden zijn met name de grote landelijke opererende organisaties zoals VPTZ (en hospices) en de Zonnebloem, maar ook patiëntenorganisaties zoals de Reumabond en de Diabetes Vereniging Nederland.¹⁰ Het is opvallend dat vooral de allochtone zelforganisaties in het nieuwe model weinig gesubsidieerd worden. Dit komt omdat de aangeboden trainingen veelal gericht zijn op de ontwikkeling van de organisatie zelf en niet op de ontwikkeling van de vrijwilligers.

3.6 Het totaalscoremodel

Wanneer er niet wordt gekozen voor een getrapte beoordeling van de trainingen, maar voor een totaalscore op criteria per training wordt eerst per criteria bekeken in hoeverre de training voldoet en wordt niet alleen binnen de aangebrachte selectie gescoord.¹¹ Tabel 4 heeft reeds de juiste verdeling binnen sectoren weergegeven, deze tabel wordt daarom niet herhaald. Tabel 8 en tabel 9 geven de verdeling op de criteria doelgroep en type training weer per doelgroep.

Tabel 8 Vrijwilligersorganisaties die trairnden bij de VTA instituten per doelgroep, uitgesplitst naar aantal trainingen en aantal cursisten

	Aantal trainingen per doelgroep	Aantal cursisten per doelgroep
Kwetsbare burgers	823	17783
Andere doelgroepen	318	6508
Totaal	1141	24291

Tabel 9 Vrijwilligersorganisaties die trairnden bij de VTA instituten per type training, uitgesplitst naar aantal trainingen en aantal cursisten

	Aantal trainingen per doelgroep	Aantal cursisten per doelgroep
Inhoudelijke of technische vaardigheden	266	4907
Overige trainingen	875	19384
Totaal	1141	24291

Hoewel blijkt dat met name de het aantal organisaties dat kwetsbare burgers als doelgroep heeft erg hoog is veranderd het beeld van het aantal organisaties dat gesubsidieerd kan worden uit het landelijke budget niet wanneer er een totaalscore wordt berekend. Wanneer de standaard van 3 uit 3 wordt aangehouden worden er via dit model 219 trainingen (tegenover 226 trainingen in het getrapte model) gesubsidieerd waarmee 4626 cursisten worden getraind

⁹ Omdat een overzicht ontbreekt, zullen organisaties die landelijk georganiseerd zijn of bij een koepel aangesloten ten onrechte zijn meegenomen als niet voldoende aan het criteria. Daarom is er voor gekozen om dit criteria niet te presenteren in het rapport, maar alleen een minimum cijfer te benoemen.

¹⁰ Het is echter niet zo dat alle trainingen van deze organisaties worden gefinancierd vanuit het nieuwe landelijke budget. De trainingen van deze organisaties die gericht zijn op het trainen van coördinatoren, bestuurders en dergelijke komen immers niet in aanmerking voor subsidie.

¹¹ Hierbij staat 0 voor voldoet niet aan de criteria en 1 voldoet wel aan de criteria. Daarna worden de scores opgeteld tot een totaalscore.

(tegenover 4349 cursisten in het getrapte model)¹². Beide modellen geven vrijwel dezelfde uitkomst.¹³

Tabel 10 Totaalscore van de trainingen

	Aantal trainingen	Aantal cursisten
Score 0	275	5911
Score 1	231	4415
Score 2	416	9703
Score 3	219	4262
Totaal	1141	24291

3.7 Conclusie

Wanneer het ministerie van VWS besluit de criteria¹⁴ door te voeren op de voorgestelde wijze zou dit betekenen dat (er van uitgaande dat de vraag voor trainingen van vrijwilligersorganisaties vergelijkbaar is met die van de uitgevoerde trainingen in de periode juli 2004-juni 2005) ongeveer 20% landelijk wordt gesubsidieerd in de toekomst.¹⁵ Op een budget van 10 miljoen euro betekent dit dat 2 miljoen euro ingezet wordt voor landelijke financiering en 8 miljoen euro voor lokale financiering.

Deze verhouding kan echter nog verder aangescherpt worden wanneer naast de gestelde criteria ook de eis bestaat dat de training voldoet aan de onderstaande criteria:

- De training heeft een kwaliteitskeurmerk.
- De training heeft een plaats binnen het algemene kwaliteitsbeleid van de vrijwilligersorganisatie.
- De training is in samenspraak tussen de vrijwilligersorganisatie en het trainingsinstituut ontwikkeld (en geëvalueerd), zodat deze toegesneden is op de behoefte van de vrijwilligers.
- De training is een voorwaarde om het vrijwilligerswerk uit te kunnen voeren.
- De training is onderdeel van een cyclus.

¹² De lichte afwijking tussen het getrapte en het totaalscoremodel is het gevolg van het toestaan van een categorie onbekend in het getrapte model tegenover de waarde 0 (voldoet niet of waarschijnlijk niet aan het criteria) in het totaalscoremodel.

¹³ Opnieuw is ongeveer 70% van deze trainingen afgenomen door vrijwilligersorganisaties waarvan bekend is dat zij landelijk of in een koepel georganiseerd zijn.

¹⁴ De gehanteerde criteria zijn sector, doelgroep en type training (hierin zit impliciet het niveau van het vrijwilligerswerk in, namelijk uitvoerende vrijwilligers dat score 1 krijgt en coördinerende vrijwilligers en bestuurders die score 0 krijgen).

¹⁵ Het is belangrijk om te benadrukken dat deze conclusie niet betekent dat slechts 20% van de uitgevoerde trainingen nog uitgevoerd zullen worden. De trainingen die niet voldoen aan de landelijke criteria kunnen lokaal gefinancierd worden (met uitzondering van mantelzorgers, vakbondswerk en cliëntenparticipatie in brede zin). Of deze trainingen op een lokaal of landelijk niveau worden aangeboden en uitgevoerd en bij welke organisatie dit gebeurt is aan de vrijwilligersorganisatie.

4

Een nadere kijk op de gegevens

In dit hoofdstuk kijken we nader naar het enquêtebestand van vrijwilligers die een training hebben gevolgd bij een VTA-instituut in de periode juli 2004 tot en met juni 2005 en daarbij gebruik maakten de subsidieregeling van het ministerie van VWS. Omdat gebleken is dat de klantenbestanden niet altijd even geschikt zijn om te bepalen of een training wel of niet aan criteria voldoet is hebben we dit enquêtebestand geanalyseerd dat ten tijde van het onderzoek naar de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers bij de VTA instituten is verzameld.¹⁶ De resultaten van deze analyse geven meer handvatten om het praktische instrument op te baseren en geeft ons daarnaast een indicatie of het beeld dat uit de analyse van het klantenbestand is ontstaan representatief is. Daarbij moet opgemerkt worden dat de vertegenwoordiging van de verschillende VTA instituten in het bestand enigszins afwijkt (zie tabel 1 en tabel 11).

Tabel 11 Aantal getrainde personen bij de VTA instituten

	Aantal	Percentage
blooming	200	5
FNV	182	5
Odyssee	1426	39
SBI	655	18
Sisko	380	10
Stavoor	752	21
Onbekend	67	2
Totaal	3662	100

Wanneer op dezelfde manier als in hoofdstuk 3 wordt weergegeven in hoeverre de respondenten voor de training die zijn hebben gevolgd voldoen aan de criteria, dan blijkt dat de percentages anders zijn dan in het klantenbestand van de VTA instituten. In het klantenbestand scoort 58% van de trainingen een waarde 1 (voldoet aan het criteria zoals gesteld in het beleid) op het criteria sector, 72 % wat betreft doelgroep en 23% qua type training.

¹⁶ Ook dit bestand heeft zijn beperkingen waar het representativiteit betreft. Zo is bekend dat er vervuiling is opgetreden doordat er ook personen zijn aangeschreven die niet met subsidie van VWS getraind hebben bij de VTA instituten. Daarnaast zijn ook in dit bestand niet alle gegevens volledig, omdat respondenten zich niet altijd goed kunnen herinneren wat ze hebben gedaan en voor welke organisatie. We nemen de gegevens echter wel mee, omdat er meer informatie beschikbaar is dan in het klantenbestand van de VTA instituten. Dit stelt ons in staat om nauwkeuriger vast te stellen wat er heeft plaatsgevonden (bij voorbeeld de leerdoelen van de cursus, de werkzaamheden van de vrijwilligers en of de training is uitgevoerd met vrijwilligers van een of meerdere organisaties).

Deze afwijkingen zijn te verklaren doordat er in het klantenbestand trainingen worden vermeld waarvan geen deelnemers zijn aangeschreven in het onderzoek of omdat deelnemers de vragenlijsten niet hebben teruggestuurd. Daardoor ontstaat er een oververtegenwoordiging van bepaalde groepen.¹⁷ Maar ook inhoudelijk zijn er verklaringen te noemen. Er is namelijk meer informatie beschikbaar in de titel van de training en de leerdoelen die de respondenten hebben omschreven. Hier zitten meer aanwijzingen in waarop de score gebaseerd kan worden en daardoor ontstaat een nauwkeuriger beeld. De omschrijvingen in het klantenbestand zijn daarentegen algemeen geformuleerd waardoor er niet altijd een aanwijzing is om (goed) te kunnen scoren.¹⁸

Tabel 12 Score op criteria sector, doelgroep en type training

	Aantal dat voldoet aan de criteria	Percentage
Sector	2765	76
Doelgroep	3030	83
Type training	2166	59

In het enquêtebestand is gevraagd naar de werkzaamheden van de vrijwilligers binnen de eigen organisatie. Hieruit blijkt dat 81% van de vrijwilligers uitvoerende werkzaamheden verricht. Dit percentage is hoog, maar dit komt doordat vrijwilligers vaak meerdere werkzaamheden uitvoeren.¹⁹ Als vrijwilligers meerdere taken hebben blijkt het namelijk vaak voor te komen dat in ieder geval een van deze aan de gestelde criteria voldoet.

Tabel 13 Score op criteria niveau van werkzaamheden

	Aantal dat voldoet aan de criteria	Percentage
Niveau van werkzaamheden	2977	81

Wanneer de totaalscore van de respondenten op de criteria wordt berekend, dan blijkt dat 48% van de vrijwilligers (score 4 uit 4) gefinancierd zou worden in het nieuwe model.²⁰ Dat is aanzienlijk meer dan de circa 20% die uit het klantenbestand naar voren kwam. Hierin schuilt de waarschuwing dat naarmate er meer informatie beschikbaar is de kans groter wordt dat de training binnen de gestelde criteria valt. Het is daarom zaak om bij de ontwikkeling van het praktische instrument een zeer nauwkeurige afbakening te maken. Zo wordt voorkomen dat vrijwilligersorganisaties die in het nieuwe beleid formeel gezien lokale financiering moeten vinden toch aanspraak maken op de landelijke financiering.

¹⁷ Het is bekend dat in de verzamelde gegevens vrijwilligers die in de zorg werkzaam zijn sterk oververtegenwoordigd waren.

¹⁸ Er is daarom noodzaak om in het praktische instrument gebruik te maken van afgebakende en geoperationaliseerde criteria waarbij vrijwilligersorganisaties wordt gevraagd om de training te omschrijven door middel van het aankruisen van categorieën. Dat zal voor de beoordeling eenduidige informatie opleveren ten opzichte van geschreven tekst.

¹⁹ De werkzaamheden informatie en advies geven, persoonlijke raadgeving, bezoeken afleggen of gezelschap houden, groepen begeleiden en persoonlijke verzorging zijn de werkzaamheden waarvoor het ministerie de deskundigheidsbevordering financiert.

²⁰ Wanneer ook het criteria vrijwilligersorganisatie is aangesloten bij een landelijke organisatie of koepel wordt meegenomen, zal het aantal vrijwilligers dat in aanmerking komt voor subsidie nog iets verder afnemen. 65% van de vrijwilligers werkte voor een bekende landelijk georganiseerde vereniging of een koepel.

Tabel 14 Totaalscore van de respondenten

	Aantal respondenten	Percentage
Score 0	124	3
Score 1	438	12
Score 2	541	15
Score 3	818	22
Score 4	1741	48
Totaal	3662	100

5

Een praktisch instrument om aanvragen te beoordelen

In dit hoofdstuk staat de laatste onderzoeksvraag centraal, namelijk de neerslag van de criteria in een praktisch instrument om toekomstige aanvragen voor subsidie te beoordelen. De voorgaande hoofdstukken hebben ons gebracht tot een instrument ofwel een formulier dat de vrijwilligersorganisaties duidelijk maakt aan welke voorwaarden zij moeten voldoen om voor landelijke subsidie in aanmerking te komen en het ministerie in staat stelt om vooraf de subsidieaanvraag te toetsen. Hieronder doen we een voorstel voor dit instrument, uitgaande van de criteria en de scores van de trainingen bij de VTA-instituten hierop.

Formulier in te vullen door vrijwilligersorganisatie

1	Naam vrijwilligersorganisatie	
2	Sector waarin de vrijwilligersorganisatie actief is	Zorg / Opbouwwerk, club- en buurthuiswerk / sociale hulpverlening of slachtofferhulp / organisatie van allochtonen / anders
	Als anders, geef specificatie	
3	Is de vrijwilligersorganisatie aangesloten bij landelijke organisatie of koepel?	Ja / nee
	Zo ja, geef naam landelijke organisatie of koepel	
4	Doelgroep waar de organisatie zich op richt	Terminaal of chronisch zieken / gehandicapten, patiënten of cliënten / ouderen / allochtonen / risicojeugd / anders
	Als anders, geef specificatie	
5	Titel training	
6	Doelstelling training	Ontwikkelen vaardigheden ten behoeve van informatie en advies geven / persoonlijke raadgeving / bezoeken afleggen of gezelschap houden / groepen begeleiden / persoonlijke verzorging / anders
	Als anders, geef specificatie	

7	Type training	Aanleren van inhoudelijke kennis over een thema / specialistische vaardigheden voor het uitvoeren van taken / anders
	Als anders, geef specificatie	
	Welke inhoudelijke of specialistische vaardigheden worden getraind?	
8	Type vrijwilligers die deelnemen	Uitvoerende vrijwilligers / coördinerende vrijwilligers / bestuurders / anders
	Als anders, geef specificatie	
9	Hoe wordt de training aangeboden?	Aan vrijwilligers van één afdeling / aan vrijwilligers van meerdere afdelingen van dezelfde organisatie of koepel / aan vrijwilligers van afdelingen die niet onder dezelfde organisatie of koepel vallen / anders
	Als anders, geef specificatie	
10	Heeft de training een kwaliteitskeurmerk?	Ja / nee
11	Heeft de training een plaats binnen het algemene kwaliteitsbeleid van de organisatie?	Ja / nee
12	Is de training in samenspraak tussen de vrijwilligersorganisatie en het trainingsinstituut ontwikkeld (en geëvalueerd)?	Ja / nee
13	Is de training een voorwaarde voor de vrijwilliger om het vrijwilligers werk te kunnen uitvoeren?	Ja / nee
14	Is de training onderdeel van een trainingscyclus?	Ja / nee
15	Heeft u getracht om op lokaal niveau subsidie te krijgen voor deze training?	Ja / nee
	Zo ja, waarom is dit niet gelukt?	
16	Bijzonderheden	

Nadat de vrijwilligersorganisatie het formulier heeft ingevuld kan met behulp van het onderstaande formulier beoordeeld worden of een aanvraag wel of niet in aanmerking komt voor subsidie vanuit het landelijke budget. Per vraag staat de voorwaarde om in aanmerking te komen voor de score 1 (voldoet aan het criteria). Onderaan het formulier staat de wijze waarop de uiteindelijke score berekend moet worden. Aan de hand van deze score wordt bepaald of de training wel of niet in aanmerking komt voor subsidie vanuit het landelijke budget.

Beoordelingsformulier aanvraag

1	Naam vrijwilligersorganisatie	
2	Sector waarin de vrijwilligersorganisatie actief is	<i>Alleen organisaties die in de genoemde sectoren werken komen in aanmerking voor subsidie.</i>
	Als anders, geef specificatie	
3	Is de vrijwilligersorganisatie aangesloten bij landelijke organisatie of koepel?	<i>Alleen organisaties die aangesloten zijn bij een landelijke organisatie of koepel komen in aanmerking voor subsidie, maar niet als zij alleen met hun eigen afdeling een training hebben.</i>
	Zo ja, geef naam landelijke organisatie of koepel	
4	Doelgroep waar de organisatie zich op richt	<i>Alleen organisaties die zich op de genoemde doelgroepen richten komen in een aanmerking voor subsidie.</i>
	Als anders, geef specificatie	
5	Titel training	
6	Doelstelling training	<i>Alleen trainingen die zich richten op het ontwikkelen van de genoemde vaardigheden komen in aanmerking voor subsidie.</i>
	Als anders, geef specificatie	
7	Type training	<i>Alleen trainingen die zich richten op het aanleren van inhoudelijke kennis of specifieke vaardigheden komen in aanmerking voor subsidie.</i>
	Als anders, geef specificatie	
	Welke inhoudelijke of specialistische vaardigheden worden getraind?	<i>Het is aan de beoordelaar of de hier genoemde vaardigheden ook echt inhoudelijk en/of specialistisch zijn.</i>
8	Type vrijwilligers die deelnemen	<i>Alleen als de training gericht is op het trainen van uitvoerende vrijwilligers, komt deze in aanmerking voor subsidie.</i>
	Als anders, geef specificatie	
9	Hoe wordt de training aangeboden?	<i>Alleen als de training aangeboden wordt aan vrijwilligers van meerdere afdelingen van dezelfde organisatie of koepel komt deze in aanmerking voor subsidie.*</i>
	Als anders, geef specificatie	

10	Heeft de training een kwaliteitskeurmerk?	<i>Als de training een kwaliteitskeurmerk heeft komt deze in aanmerking voor subsidie.</i>
11	Heeft de training een plaats binnen het algemene kwaliteitsbeleid van de organisatie?	<i>Als de training een plaats heeft binnen het algemene kwaliteitsbeleid van de organisatie komt deze in aanmerking voor subsidie.</i>
12	Is de training in samenspraak tussen de vrijwilligersorganisatie en het trainingsinstituut ontwikkeld (en geëvalueerd)?	<i>Als de training in samenspraak met het trainingsinstituut is ontwikkeld (en geëvalueerd) komt deze in aanmerking voor subsidie.</i>
13	Is de training een voorwaarde voor de vrijwilliger om het vrijwilligers werk te kunnen uitvoeren?	<i>Als de training een voorwaarde is om taken uit te kunnen voeren komt deze in aanmerking voor subsidie.</i>
14	Is de training onderdeel van een trainingscyclus	<i>Als de training onderdeel is van een trainingscyclus komt deze in aanmerking voor subsidie.</i>
15	Heeft u getracht om op lokaal niveau subsidie te krijgen voor deze training?	<i>Deze informatie is informatief om wellicht in de toekomst het subsidiebeleid bij te stellen.</i>
	Zo ja, waarom is dit niet gelukt?	
16	Bijzonderheden	
	Berekenen van score	
	Op elke vraag waar de training binnen de criteria valt wordt een 1 gescoord, op alle criteria waar dit niet het geval is een 0.	<i>Een score 1 op de vragen 2, 3, 4, 6, 7, 8 en 9 is essentieel, omdat dit voorwaardelijke criteria zijn. De score op de overige vragen is indicatief en kan doorslaggevend zijn in de conclusie of er subsidie toegekend kan worden.</i>
	Vervolgens wordt de totaalscore berekend door alle 1-en op de voorwaardelijke vragen op te tellen.	<i>Score voorwaardelijke criteria: ____ van 7 Score indicatieve criteria: ____ van 6 Totaalscore: ____ van 13</i>
	Conclusie	<i>Komt wel / niet in aanmerking voor subsidie.</i>

* Wanneer de training wordt aangeboden aan vrijwilligers van één afdeling van een vrijwilligersorganisatie (ook wanneer deze vrijwilligersorganisatie aangesloten is bij een landelijke organisatie of koepel) kan men allereerst lokaal financiering aanvragen. Als deze niet wordt toegekend en er is vanuit het beleid van de organisatie wel noodzaak om de vrijwilligers een specifieke training te laten volgen, dan kan de organisatie in tweede instantie een aanvraag indienen voor subsidie vanuit het landelijke budget.

Wanneer de training wordt aangeboden aan vrijwilligers van afdelingen die niet onder dezelfde organisatie of koepel vallen, dan is de training niet toegesneden op deze individuele vrijwilligers en komt deze niet in aanmerking voor landelijke subsidie.

Een aanvraag voor landelijke subsidie kan alleen ingediend worden door het hoofdkantoor van een landelijk opererende vrijwilligersorganisatie of koepelorganisatie, niet door lokale afdelingen.

1

Bijlage Organisaties en trainingen bij de VTA instituten

Hieronder worden de beschrijvingen van organisaties en trainingen gepresenteerd. Dit is gedaan per VTA instituut. Daarnaast is een Excel file beschikbaar waarin deze gegevens en de gegevens die gebruikt zijn om de tabellen in het rapport te produceren beschikbaar zijn.

Tabel 1 Organisaties die trinden bij blooming

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Centrum voor Vrijwilligersondersteuning Alkmaar	1	2,3	2,3	2,3
	CVA-groep	1	2,3	2,3	4,5
	DIDF	1	2,3	2,3	6,8
	Familiehuis MCA	1	2,3	2,3	9,1
	Hospice Alkmaar	1	2,3	2,3	11,4
	Humanitas Den Helder	1	2,3	2,3	13,6
	Insight Services	1	2,3	2,3	15,9
	Jeugd en Jongeren Heiloo	1	2,3	2,3	18,2
	Jeugd en jongeren Langedijk	1	2,3	2,3	20,5
	Jonge Socialisten	1	2,3	2,3	22,7
	Jongerenraad Den Helder	1	2,3	2,3	25,0
	Jongerenraad Drenthe	1	2,3	2,3	27,3
	Jongerenraad Emmen	1	2,3	2,3	29,5
	Jongerenraad Niedorp	1	2,3	2,3	31,8
	Jongerenraad Noorder-Koggenland	1	2,3	2,3	34,1
	Jongerenraad Wieringermeer	1	2,3	2,3	36,4
	Jongerenraad Zoetermeer	1	2,3	2,3	38,6
	Kerngroep Samenwerkende Cliëntenraden	1	2,3	2,3	40,9
	Landelijk Bureau Rode Kruis	1	2,3	2,3	43,2
	Landschap Noord-Holland	1	2,3	2,3	45,5
	Leader+ Kromme Rijn	1	2,3	2,3	47,7
	LSVB	1	2,3	2,3	50,0
	Mantelzorg Gooi en Vechtstreek	1	2,3	2,3	52,3
	Nationale Jeugdraad	1	2,3	2,3	54,5

Parnassia Bureau Vrijwilligerswerk	1	2,3	2,3	56,8
Platform Sociale Zekerheid SBO	1	2,3	2,3	59,1
SMD Zaanstreek Waterland Sportservice	1	2,3	2,3	63,6
Stichting Ouderenwerk Heiloo Stichting Ouderenzorg Nieuwstad	1	2,3	2,3	68,2
Stichting Skyway	1	2,3	2,3	72,7
Stichting Suranta	1	2,3	2,3	75,0
Stichting Welzijn Beverwijk Stichting Wonen Plus	1	2,3	2,3	77,3
t Praethuys	1	2,3	2,3	79,5
United World Colleges	1	2,3	2,3	81,8
UVV Haarlem	1	2,3	2,3	84,1
Vakantiebureau	1	2,3	2,3	86,4
Vrijwilligerscentrale Zaandam	1	2,3	2,3	88,6
VTH Noord- Kennemerland Wijkbeheer Purmerend	1	2,3	2,3	90,9
Wijkraad Schermereiland Woongroep van Ouderen Kwartel	1	2,3	2,3	93,2
	1	2,3	2,3	95,5
	1	2,3	2,3	97,7
	1	2,3	2,3	100,0
Total	44	100,0	100,0	

Tabel 2 *Organisaties die trinden bij FNV*

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Abvakabo FNV	42	45,2	45,2	45,2
	AbvaKabo FNV	37	39,8	39,8	84,9
	FNV bonden gezamenlijk	1	1,1	1,1	86,0
	FNV Bouw	1	1,1	1,1	87,1
	FNV Ledenscholing	6	6,5	6,5	93,5
	NPB Politiebond	6	6,5	6,5	100,0
	Total	93	100,0	100,0	

Tabel 3 *Organisaties die trinden bij Odyssee*

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Academisch Medisch Centrum	1	,2	,2	,2
	Activiteitengroep 50+	1	,2	,2	,4
	Activiteitengroep Feijenoord	1	,2	,2	,6
	Alev. Cult. Ver. Dordrecht	1	,2	,2	,8
	Alevitische Bektasi Cult. Ver.	1	,2	,2	1,0
	Alevitische Culturele Ver.	1	,2	,2	1,2
	ANGO	3	,6	,6	1,9
	Arme Kant Utrecht	3	,6	,6	2,5
	ATKB	1	,2	,2	2,7
	B.A.J.K.	1	,2	,2	2,9
	Balans	4	,8	,8	3,7

Bewonersorganisatie Kolping	1	,2	,2	3,9
Borstkanker Ver. Nederland	1	,2	,2	4,1
Buddyproject Nijmegen e.o.	1	,2	,2	4,4
Buurtpreventie Woenselse Heide	1	,2	,2	4,6
Buurtvaders Huizen	1	,2	,2	4,8
Buurtvaders Lelystad	1	,2	,2	5,0
Buurtvaders Transvaal	1	,2	,2	5,2
Cenaze Vakfi Doetinchem	4	,8	,8	6,0
Centrale Cliëntenraad Emergis	2	,4	,4	6,4
CG-raad	3	,6	,6	7,1
Cliëntenraad SoZaWe Zwolle	1	,2	,2	7,3
Crohn & Colitis Ulcerosa Ver. CTO	1	,2	,2	7,5
Cumulus	1	,2	,2	7,7
D.I.D.	1	,2	,2	7,9
DAB-DER	1	,2	,2	8,1
De Bres	1	,2	,2	8,3
DHD Nijmegen	1	,2	,2	8,5
DIDF	1	,2	,2	8,7
DVMN	5	1,0	1,0	9,8
DWO	2	,4	,4	10,2
Emcemo	1	,2	,2	10,4
Emcemo	3	,6	,6	11,0
Epilepsie Vereniging Nederland	1	,2	,2	11,2
Essouna	1	,2	,2	11,4
F.E.S.	6	1,2	1,2	12,7
Fed. SOS Tel. Hulpdiensten	5	1,0	1,0	13,7
Federatie HAK-DER	1	,2	,2	13,9
FSAN	1	,2	,2	14,1
Gemeente Albrandswaard	1	,2	,2	14,3
Gemeente Brunssum	1	,2	,2	14,5
Gemeente Dordrecht	1	,2	,2	14,7
Gemeente Horst aan de Maas	1	,2	,2	14,9
Gemeente Oss	1	,2	,2	15,1
Gemeente Velsen	1	,2	,2	15,4
Gemeente Zeewolde	1	,2	,2	15,6
Gez. Agr. Jongerenorg. Nrd- Ned	2	,4	,4	16,0
GGD Regio Stedendriehoek	1	,2	,2	16,2
GGD Rotterdam	1	,2	,2	16,4
GGZ Almere	1	,2	,2	16,6
Groepswonen door Ouderen GDO	1	,2	,2	16,8
HAK-DER	2	,4	,4	17,2
Hartenark Ned. Hartstichting	4	,8	,8	18,0
Het Ned. Rode Kruis	1	,2	,2	18,3
Hirda	4	,8	,8	19,1
Hodgkin Contactgroep	1	,2	,2	19,3
HTIB	4	,8	,8	20,1
Huidfederatie	1	,2	,2	20,3
Humanitas Buddyzorg	1	,2	,2	20,5

Humanitas, JOVO-project	1	,2	,2	20,7
IKN	1	,2	,2	21,0
Inloophuis De Eik	3	,6	,6	21,6
Inter-cult. Vrouwennet.Purmerend	1	,2	,2	21,8
Intercultureel Vrouwen Netwerk	1	,2	,2	22,0
Jongeren19NU NOP	1	,2	,2	22,2
Jongerencentrum Argan	1	,2	,2	22,4
K.V.O.	1	,2	,2	22,6
KMAN/ Arrazi	1	,2	,2	22,8
KOC-KAK	2	,4	,4	23,2
L.S.V.E.B.	2	,4	,4	23,7
Land. Ver. Arbeidsongeschikten	1	,2	,2	23,9
Landel. Steunpunt VPTZ	12	2,5	2,5	26,3
Limburgs Agr. Jongeren Kontakt	1	,2	,2	26,6
M.C.P. / Stimulans	3	,6	,6	27,2
Mar. Vereniging Integratie en Marokkaanse Jongerenver.	1	,2	,2	27,4
Marokkaanse Unie van Soci. Coh	1	,2	,2	27,6
Mekan	2	,4	,4	27,8
Meldpunt Capelle	2	,4	,4	28,2
Meldpunt Krimpen	1	,2	,2	28,6
Mensana, RIBW NML	1	,2	,2	28,8
Mevrouw R. Frinks-Oostendorp	1	,2	,2	29,0
Migrantenplatform Haarlem	1	,2	,2	29,3
MIU	6	1,2	1,2	29,5
MOOI Escamp	2	,4	,4	30,7
MS Vereniging Nederland	2	,4	,4	31,1
Multi 2000	1	,2	,2	31,5
Multicult. Studenten Netwerk	1	,2	,2	31,7
Multicult. Vrouwenstg. Balans	1	,2	,2	32,0
Multiple Choice	2	,4	,4	32,2
NAJK	2	,4	,4	32,6
NBvP, Vrouwen van Nu	4	,8	,8	33,0
Ned. Ver. van PD Patiënten	2	,4	,4	33,8
Ned. Ver. voor Lyme patiënten	2	,4	,4	34,2
Ned.Fed. v.Kankerpatiëntenorg	18	3,7	3,7	34,6
NEOS	1	,2	,2	38,4
Nierpatiënten Vereniging Ned.	1	,2	,2	38,6
NISA	1	,2	,2	38,8
Nivon Gelderland	1	,2	,2	39,0
NMK	1	,2	,2	39,2
NOVIB	2	,4	,4	39,4
NVA	4	,8	,8	39,8
NVBS	3	,6	,6	40,7
NVVR "de Wervelkolom"	1	,2	,2	41,3
O.P.C.	3	,6	,6	41,5
Odyssee Maatschappelijke Ontw.open inschr	21	4,4	4,4	42,1
				46,5

Opbouwwerk Pendrecht	1	,2	,2	46,7
Ouderen Advies Raad	1	,2	,2	46,9
Overlegplatform Duinboeren	1	,2	,2	47,1
Parkinson Patiënten Vereniging	6	1,2	1,2	48,3
Parnassia, Cliëntenraad	2	,4	,4	48,8
Participatiegr. Gehandicapten	2	,4	,4	49,2
Participatieraad Gehandicapten	1	,2	,2	49,4
Passage	2	,4	,4	49,8
Patiënten V.V. Neurostimulatie	1	,2	,2	50,0
PJ Partners	4	,8	,8	50,8
Pluspunt	1	,2	,2	51,0
PMS Vijverdal	1	,2	,2	51,2
Politie Haaglanden	1	,2	,2	51,5
POP Noord Holland	1	,2	,2	51,7
PRIMO Noord- Holland	23	4,8	4,8	56,4
Prov. Chr. Zieken en Geh.raad	1	,2	,2	56,6
PSA-DER	1	,2	,2	56,8
PUWB (Prov. Utrechts WAO Beraad	1	,2	,2	57,1
Raad v. Uitkeringsgerechtig- den	1	,2	,2	57,3
Reuma patiënten vereniging MZ	1	,2	,2	57,5
Reumapatiëntenbond	4	,8	,8	58,3
RFVO Haaglanden	1	,2	,2	58,5
RIBW Drenthe	1	,2	,2	58,7
RIBW Nijmegen en Rivierenland	1	,2	,2	58,9
RMPI Cliëntenraad	1	,2	,2	59,1
RPCP Zaanstreek Waterland	1	,2	,2	59,3
S.M.W.H.	1	,2	,2	59,5
SAROB	1	,2	,2	59,8
Seniorenraad Landgraaf	1	,2	,2	60,0
Seniorenraad Voerendaal	1	,2	,2	60,2
SLKF	1	,2	,2	60,4
SMO	1	,2	,2	60,6
Sociaal Overleg Sittard/Geleen	2	,4	,4	61,0
SOS THD Apeldoorn	1	,2	,2	61,2
SOS THD Dordrecht	1	,2	,2	61,4
SOS THD HAARLEM	1	,2	,2	61,6
SOS THD Rijnmond	1	,2	,2	61,8
St. Amsterd. Vriendendiensten	2	,4	,4	62,2
St. Coördinatiepunt Vrijw. Thu	2	,4	,4	62,7
Stg. Labyrint~In Perspectief	2	,4	,4	63,1
Stg. Marieke Bevelanderhuis	1	,2	,2	63,3
Stg. RIBW Twente	1	,2	,2	63,5
Stichting Al Amal	2	,4	,4	63,9
Stichting Boeg	3	,6	,6	64,5
Stichting CEM	2	,4	,4	64,9
Stichting De Pijler	24	5,0	5,0	69,9
Stichting Desgevraagd	1	,2	,2	70,1
Stichting Diagonaal	1	,2	,2	70,3

Stichting Dialoog	1	,2	,2	70,5
Stichting Gilde Nederland	1	,2	,2	70,7
Stichting Hart in Beweging	3	,6	,6	71,4
Stichting Helin	3	,6	,6	72,0
Stichting Klankbord	2	,4	,4	72,4
Stichting La Fraternité	1	,2	,2	72,6
Stichting LKU	8	1,7	1,7	74,3
Stichting LPR	29	6,0	6,0	80,3
Stichting Maatschappelijk Werk	1	,2	,2	80,5
Stichting Marokkaanse Belangen	2	,4	,4	80,9
Stichting Narcis	1	,2	,2	81,1
Stichting Netanders	1	,2	,2	81,3
Stichting ODK	1	,2	,2	81,5
Stichting Palazzoli	2	,4	,4	82,0
Stichting Pandora	5	1,0	1,0	83,0
Stichting Regenboog	1	,2	,2	83,2
Stichting Samenwerkende Vrijwi	1	,2	,2	83,4
Stichting Stimulans	1	,2	,2	83,6
Stichting Stoet	3	,6	,6	84,2
Stichting Stuka	1	,2	,2	84,4
Stichting Train	1	,2	,2	84,6
Stichting Transplantatie Nu!	1	,2	,2	84,9
Stichting Turkse Ouderen	1	,2	,2	85,1
Stichting Woonbond	3	,6	,6	85,7
Stichting Yan Yana	1	,2	,2	85,9
Stichting ZEG	1	,2	,2	86,1
SUNH	3	,6	,6	86,7
SVOR	4	,8	,8	87,6
Syphax - Amazigh Vereniging	2	,4	,4	88,0
Turks Ouder Comité West-Leidsc	2	,4	,4	88,4
Turkse Ouder Comité Noord	3	,6	,6	89,0
Turkse Ouder Comite Overvecht	1	,2	,2	89,2
Turkse Ouder Comité West	1	,2	,2	89,4
Turkse Ouder Comite ZuidWest	3	,6	,6	90,0
Unit MCI	5	1,0	1,0	91,1
Vaders Centrum	1	,2	,2	91,3
Ver. Ouders Couveusekinderen	5	1,0	1,0	92,3
Ver. v. Afghanen in A'dam e.o.	1	,2	,2	92,5
Ver.Ouders v.e. Overleden Kind	2	,4	,4	92,9
Vereniging Annour	1	,2	,2	93,2
Vereniging BUS	1	,2	,2	93,4
Vereniging Cerebraal	1	,2	,2	93,6
Vereniging voor Mantelzorgers	4	,8	,8	94,4
Vereniging Wereldkinderen	1	,2	,2	94,6
Vluchtelingen Organisaties Ned	7	1,5	1,5	96,1
VMCE	1	,2	,2	96,3
Volker Stevin OC Machinistenra	1	,2	,2	96,5

Vriendendienst De Compagnon	1	,2	,2	96,7
Vrouwengroep Morgenstond	1	,2	,2	96,9
VTZ Capelle	1	,2	,2	97,1
VVD	1	,2	,2	97,3
Wachem	1	,2	,2	97,5
Wantijschool	1	,2	,2	97,7
Whiplash Stichting Nederland	2	,4	,4	98,1
Wijkraad Centrum	1	,2	,2	98,3
ZAJK	1	,2	,2	98,5
ZLTO	1	,2	,2	98,8
ZOB Flevoland	1	,2	,2	99,0
ZOB Nederland	4	,8	,8	99,8
Zorg en Welzijn Groep	1	,2	,2	100,0
Total	482	100,0	100,0	

Tabel 4 *Organisaties die trairden bij SBI*

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2	1,0	1,0	1,0
ACP				
Astmapatiënten Vereniging VbbA/LCP	1	,5	,5	1,5
BIR	1	,5	,5	2,0
Buurtvaders				
Hoograven	1	,5	,5	2,5
Buurtvaders Zuilen Utrecht	1	,5	,5	3,0
BvPF vrouwen van Nu	1	,5	,5	3,4
BvPF Vrouwen van Nu	1	,5	,5	3,9
Centrum Intergratie Bevordering	4	2,0	2,0	5,9
CNV Onderwijsbond	2	1,0	1,0	6,9
COC	1	,5	,5	7,4
COC Nederland	1	,5	,5	7,9
Coördinatiepunt Vrijw. Thuiszorg Zeeland	6	3,0	3,0	10,8
De Kringen	1	,5	,5	11,3
Diocesane Past. centrum	1	,5	,5	11,8
DIR/SOMVAO	1	,5	,5	12,3
Dolfijn	1	,5	,5	12,8
DVN	24	11,8	11,8	24,6
FAEEH	2	1,0	1,0	25,6
Favon	1	,5	,5	26,1
Forum Helmond	1	,5	,5	26,6
Forum Neerbosch Nijmegen	1	,5	,5	27,1
Het Zonnehuis	1	,5	,5	27,6
Hopsice Heuvelrug	2	1,0	1,0	28,6
Hospice De Hest	1	,5	,5	29,1
Hospice De Spreng	1	,5	,5	29,6
Hospice Den helder	1	,5	,5	30,0
Hospice Kajan	2	1,0	1,0	31,0
Hospice Midden Holland	1	,5	,5	31,5
ICB	1	,5	,5	32,0
Ihsan	2	1,0	1,0	33,0
ISVW	3	1,5	1,5	34,5
Jongeren 19 NU	1	,5	,5	35,0

KdK	1	,5	,5	35,5
Kindertelefoon	1	,5	,5	36,0
KVO afd. Hulst	1	,5	,5	36,5
KVO afd. Oostburg	1	,5	,5	36,9
KVO afd. Zuid-Beveland	1	,5	,5	37,4
Leonardus Hospice	1	,5	,5	37,9
LSOVD	6	3,0	3,0	40,9
Maas & Waal (Chiron)	1	,5	,5	41,4
Maatjes Contact Bureau	1	,5	,5	41,9
Marokkaans Platform Den Bosch	1	,5	,5	42,4
Marokkaanse Buurtvaders Utrecht	1	,5	,5	42,9
Marokkaanse Ouderen Org.	1	,5	,5	43,3
MEE Eindhoven en De Kempen	1	,5	,5	43,8
MEE Zeeland	1	,5	,5	44,3
Nat. Jeugdraad	1	,5	,5	44,8
Ned. Rode Kruis	9	4,4	4,4	49,3
NIF	1	,5	,5	49,8
NRK Friesland	2	1,0	1,0	50,7
NVBS	2	1,0	1,0	51,7
Pama	1	,5	,5	52,2
Pama centraal	1	,5	,5	52,7
Peter Pan Transavia	1	,5	,5	53,2
RIB	1	,5	,5	53,7
Rivas WoonZorg	2	1,0	1,0	54,7
RPCP Zuidoost Brabant	3	1,5	1,5	56,2
SBN (Sarcoidose)	1	,5	,5	56,7
SMS	1	,5	,5	57,1
Sociaal Cultureel Verenging	1	,5	,5	57,6
St. Centr. v THD Zeeland	2	1,0	1,0	58,6
St. Centrum v. Telef. Hulpverlening Zld	5	2,5	2,5	61,1
St. islam en burgerschap	1	,5	,5	61,6
St. Marokk Jongeren Den Bosch	1	,5	,5	62,1
St. Rachmatullaah	1	,5	,5	62,6
St. Terminale Thuiszorg Almelo e.o.	1	,5	,5	63,1
Steunpunt Vrijw.w. Nieuwegein	1	,5	,5	63,5
Steunpunt Zorg Vrijw.	1	,5	,5	64,0
Stg. coörd. vrijw. thuiszorg zeeland	3	1,5	1,5	65,5
Stg. Leendert	1	,5	,5	66,0
Stg. Meldpunt West Zeeuws Vlaanderen	1	,5	,5	66,5
Stichting Turkse Ouders Utrecht	1	,5	,5	67,0
Talant	1	,5	,5	67,5
THD	1	,5	,5	68,0
Turkse Islamitische vrouwen	1	,5	,5	68,5
Unicef	11	5,4	5,4	73,9
VEC	2	1,0	1,0	74,9
Ver. Landelijk Netwerk Biseksualiteit	1	,5	,5	75,4

Vereniging IDEE / Turkse Groep Eindhoven	1	,5	,5	75,9
VTTZ Westland	1	,5	,5	76,4
VTZ Bunnik	33	16,3	16,3	92,6
VTZ Bunnik, Hospice Haarlem	1	,5	,5	93,1
VTZ Gouda Bur Inform Zorg MN	1	,5	,5	93,6
VTZ Rotterdam	1	,5	,5	94,1
Wijk Comite Den Bosch	1	,5	,5	94,6
World Servants	2	1,0	1,0	95,6
ZKV	1	,5	,5	96,1
Zonnebloem	8	3,9	3,9	100,0
Total	203	100,0	100,0	

Tabel 5 Organisaties die trinden bij Sisko

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Carrefour de la Fraternité (Rwanda)	1	3,3	3,3	3,3
Chinese vrouwenverenigingen.	1	3,3	3,3	6,7
Diabetesvereniging Nederland	1	3,3	3,3	10,0
Diocesaan Pastoraal Centrum	1	3,3	3,3	13,3
DIR, Ethiopische organisatie	1	3,3	3,3	16,7
Ethiopische vrouwen Favon	1	3,3	3,3	20,0
FSAN	1	3,3	3,3	23,3
Habibi ana	1	3,3	3,3	26,7
HOF	1	3,3	3,3	30,0
Ihsan	1	3,3	3,3	33,3
ISVW open inschrijving	1	3,3	3,3	36,7
KdK open inschrijving	1	3,3	3,3	40,0
KdK open inschrijving Europe Works	1	3,3	3,3	43,3
KdK open inschrijving Irz	1	3,3	3,3	46,7
Koerdische VrouwenVereniging	1	3,3	3,3	50,0
Landelijk Steunpunt Rouwbegeleiding	1	3,3	3,3	53,3
PAMA Centraal	1	3,3	3,3	56,7
RiB, Afghaanse vrouwen	1	3,3	3,3	60,0
Seniorenpastoraat	1	3,3	3,3	63,3
SlachtofferHulp Nederland	1	3,3	3,3	66,7
SOKCA	1	3,3	3,3	70,0
Stichting Mondiale Samenleving	1	3,3	3,3	73,3
Timon Woongroepen	1	3,3	3,3	76,7
Tiye - Huiselijk geweld	1	3,3	3,3	80,0
Vereniging Terminale Zorg	1	3,3	3,3	83,3
VIVN	1	3,3	3,3	86,7
Vrouwen Empowerment Centrum	1	3,3	3,3	90,0
Willem Holtrop Hospice	1	3,3	3,3	93,3
Wipsa	1	3,3	3,3	96,7
Total	30	100,0	100,0	100,0

Tabel 6 Organisaties die trinden bij Stavoor

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3	1,0	1,0	1,0
Action Zorgcentrum	1	,3	,3	1,4
Amnesty International	1	,3	,3	1,7
Asalam	1	,3	,3	2,1
ASAN	1	,3	,3	2,4
Avrupa	1	,3	,3	2,8
Buddy Zorg Alert	1	,3	,3	3,1
Buurtbemiddeling Deventer Zutphen	1	,3	,3	3,5
Buurtbemiddeling Eindhoven	1	,3	,3	3,8
Buurtbemiddeling IJsselstein	1	,3	,3	4,2
Buurtbemiddeling Rotterdam	1	,3	,3	4,5
Buurtbemiddeling Wageningen	1	,3	,3	4,8
Centrum Maliebaan	2	,7	,7	5,5
Chr. Ziek- en Gehandicaptenraad Groningen	1	,3	,3	5,9
Cliëntenadviesraad De Twern	1	,3	,3	6,2
Cliëntencommissie arbeidsadviseur Groningen	1	,3	,3	6,6
Cliëntenraad Emergis	1	,3	,3	6,9
CMO	1	,3	,3	7,3
Cozorg Leeuwarden	1	,3	,3	7,6
De Kringen	1	,3	,3	8,0
De Zonnebloem	6	2,1	2,1	10,0
De Zonnebloem,	2	,7	,7	10,7
De Zonnebloem, Friesland	1	,3	,3	11,1
De Zonnebloem, Gelderland	3	1,0	1,0	12,1
De Zonnebloem, Limburg	2	,7	,7	12,8
De Zonnebloem, Utrecht	1	,3	,3	13,1
De Zonnebloem, Zeeland	1	,3	,3	13,5
De Zonnebloem. Flevoland	1	,3	,3	13,8
De Zonnebloem. Limburg	1	,3	,3	14,2
Dordse Welzijnsorganisatie	1	,3	,3	14,5
DWo	1	,3	,3	14,9
Eekta Bhawan	2	,7	,7	15,6
Equa	2	,7	,7	16,3
EVN	1	,3	,3	16,6
Ex6	2	,7	,7	17,3
FNV ABVA Kabo	1	,3	,3	17,6
Forum	2	,7	,7	18,3
FSU	5	1,7	1,7	20,1
Future training JC Metro Helden	1	,3	,3	20,4
Future Training Stein	1	,3	,3	20,8
Gemeente Binnenmaas	1	,3	,3	21,1
Gemeente Capelle a/d IJssel	1	,3	,3	21,5
Gemeente Reeuwijk	1	,3	,3	21,8
Gemeente Smallingerland	1	,3	,3	22,1

Gilwell	1	,3	,3	22,5
Gilwell Baarn	1	,3	,3	22,8
Gunung Nona	2	,7	,7	23,5
Het Buro	1	,3	,3	23,9
Hindoeraad Leeuwarden	1	,3	,3	24,2
Hospice Het Veerhuis, Amsterdam	1	,3	,3	24,6
Hospice De Vier Vogels	1	,3	,3	24,9
Hospice Het Veerhuis Amsterdam	1	,3	,3	25,3
Hospice Zoetermeer	1	,3	,3	25,6
Hospice Zoetermeer e.a.	1	,3	,3	26,0
HTIF	2	,7	,7	26,6
Humanitas	1	,3	,3	27,0
J. Hospice	1	,3	,3	27,3
J. Hospice, Den Haag	1	,3	,3	27,7
Jong Nederland	3	1,0	1,0	28,7
Jongerencentrum De Box	1	,3	,3	29,1
Jongerenraad Nieuwegein	1	,3	,3	29,4
Jongerenwerk Sevenum Joepie	1	,3	,3	29,8
JR Maastricht Future training	1	,3	,3	30,1
K2	1	,3	,3	30,4
Kico	1	,3	,3	30,8
Kindertelefoon	1	,3	,3	31,1
KPJ Limburg	1	,3	,3	31,5
Land. Cliëntenraad Leger des heils	1	,3	,3	31,8
Land. Cliëntenraad Leger des heils	1	,3	,3	32,2
LEC	1	,3	,3	32,5
LEC Utrecht	1	,3	,3	32,9
LOC	1	,3	,3	33,2
Lokale zelforganisa- ties Almelo	1	,3	,3	33,6
LSR open inschrijvingen	1	,3	,3	33,9
Metusa	15	5,2	5,2	39,1
MJD	1	,3	,3	39,4
MJD Groningen	1	,3	,3	39,8
Mozaiek Waalwijk	1	,3	,3	40,1
Nivon	1	,3	,3	40,5
NOS Baranka	1	,3	,3	40,8
OCJ Stein	1	,3	,3	41,2
OKEE	3	1,0	1,0	42,2
Open inschrijving	1	,3	,3	42,6
Open inschrijving	12	4,2	4,2	46,7
Orpheus	2	,7	,7	47,4
Osmose	1	,3	,3	47,8
Overijssel	2	,7	,7	48,4
Parasol	1	,3	,3	48,8
Platform Buitenlanders Rijnmond	1	,3	,3	49,1
Project Buurtbemid- deling Doetinchem	2	,7	,7	49,8
Project Sociaal Isolement	2	,7	,7	50,5

Prov. Gehandicap- tenraad Groningen	1	,3	,3	50,9
Provinciale Gehandicaptenraad Groningen	1	,3	,3	51,2
PUVV Flevoland	1	,3	,3	51,6
PUVV Overijssel	1	,3	,3	51,9
PUVV Overijs- sel/Flevoland	1	,3	,3	52,2
Raster, Maassluis	1	,3	,3	52,6
Rode Kruis	1	,3	,3	52,9
Rotterdam Charlois	3	1,0	1,0	54,0
RPCP Drenthe	1	,3	,3	54,3
Samatalis	2	,7	,7	55,0
Scouting Gelderland	1	,3	,3	55,4
Scouting Nederland	1	,3	,3	55,7
Seniorenraad Boxmeer	1	,3	,3	56,1
Seniorenraad Nieuwegein	1	,3	,3	56,4
Seniorenraad Rozenburg	1	,3	,3	56,7
Seniorenraad Terneuzen	1	,3	,3	57,1
Seniorenraad Tytsjerksteradiel	2	,7	,7	57,8
Seniorenraad Uithoorn	1	,3	,3	58,1
Setlo	1	,3	,3	58,5
Seva netwerk	2	,7	,7	59,2
Seva Netwerk	5	1,7	1,7	60,9
SICn	1	,3	,3	61,2
SICN	26	9,0	9,0	70,2
SMOL Utrecht	1	,3	,3	70,6
Somalische organisatie Groningen	1	,3	,3	70,9
Somalische vrouwengroep Groningen	1	,3	,3	71,3
Somalische Vrouwengroep Groningen	1	,3	,3	71,6
SOS Fed. Telefonische Hulpdiensten	1	,3	,3	72,0
SOS telef. Hulpdiensten Den Bosch	1	,3	,3	72,3
SOS Telefonische Hulpdienst	2	,7	,7	73,0
SOS Telefonische Hulpdienst Breda	1	,3	,3	73,4
SOS THD Den Bosch	1	,3	,3	73,7
SPC Groningen	1	,3	,3	74,0
SPIOR	1	,3	,3	74,4
SRS	1	,3	,3	74,7
St. Bilal	1	,3	,3	75,1
St. Cosmicus	3	1,0	1,0	76,1
St. De Noorderbrug	2	,7	,7	76,8
St. Eekta Bhawan	1	,3	,3	77,2
St. Ekmel	1	,3	,3	77,5
St. Erdem	1	,3	,3	77,9
St. Hospice Zoetermeer	1	,3	,3	78,2
St. Hymns	5	1,7	1,7	79,9
St. Link Nijmegen	1	,3	,3	80,3
St. Simon	1	,3	,3	80,6

St. Welzijn 2000 Coevorden	1	,3	,3	81,0
St. Welzijn Hoogeveen	1	,3	,3	81,3
St. Welzijn Tytsjerksteradiel	1	,3	,3	81,7
Stichting Welzijn Ouderen Harderwijk	1	,3	,3	82,0
Stichting Cosmicus	1	,3	,3	82,4
Stichting Door en Voor	1	,3	,3	82,7
Stichting Ekmel Erdem	1	,3	,3	83,0
Stichting Kleurrijk beraad	1	,3	,3	83,4
Sur. Hindoestaanse Ouderenorganisatie	1	,3	,3	83,7
Sur. Hindoestaanse Ouderenorganisaties	1	,3	,3	84,1
Surya media	1	,3	,3	84,4
svor	1	,3	,3	84,8
SWO Bergambacht	1	,3	,3	85,1
SWO Dui- ven/Westervoort	1	,3	,3	85,5
SWO Holten	1	,3	,3	85,8
SWO Nijmegen	1	,3	,3	86,2
SWO Sas van Gent	2	,7	,7	86,9
Tandem Nijmegen	1	,3	,3	87,2
TDVH	1	,3	,3	87,5
Tendens	1	,3	,3	87,9
Turkse Culturele Ver. Hoorn	1	,3	,3	88,2
Turkse Senioren Overijssel	1	,3	,3	88,6
Ufuk	1	,3	,3	88,9
UFUK	1	,3	,3	89,3
Ulamon	2	,7	,7	90,0
UVV Den Bosch	1	,3	,3	90,3
Ver. Birlik	1	,3	,3	90,7
Vereniging IDEE	1	,3	,3	91,0
Vido	2	,7	,7	91,7
VIDO	1	,3	,3	92,0
Vluchtelingenorgani- satie Nederland	2	,7	,7	92,7
VPTZ	7	2,4	2,4	95,2
VPTZ VHN	4	1,4	1,4	96,5
VTPZ	1	,3	,3	96,9
Welsaen Zaandam	1	,3	,3	97,2
Wonen 50+, Heiloo	1	,3	,3	97,6
YMCA	4	1,4	1,4	99,0
Zonnebloem Zuid- Holland	1	,3	,3	99,3
Zonnebloem, Noord- Holland	1	,3	,3	99,7
Zorgkwadrant Oost- Friesland	1	,3	,3	100,0
Total	289	100,0	100,0	

Tabel 7 Cursussen die bij blooming zijn gegeven

In de registratie van blooming zijn geen cursusnamen opgenomen.

Tabel 8 Cursussen die bij de FNV zijn gegeven

In de registratie van de FNV zijn geen cursusnamen opgenomen.

Tabel 9 Cursussen die bij Odyssee zijn gegeven

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	"Assertiviteit voor Agrarische Jongeren"	1	,2	,2	,2
	1-daagse kadertraining NFK-CKP	1	,2	,2	,4
	Academisch Medisch Centrum	1	,2	,2	,6
	ACCR	1	,2	,2	,8
	Activiteitencie. 55+ Eneco	1	,2	,2	1,0
	Activiteitengroep Feijenoord	1	,2	,2	1,2
	Adviseren vanuit ervaringsdeskundigheid	1	,2	,2	1,5
	Alev. Cult. Ver. Dordrecht	1	,2	,2	1,7
	AMMU/ Emancipatie Marokkaanse vrouwen	1	,2	,2	1,9
	Amsterdamse Vriendendiensten	1	,2	,2	2,1
	ANGO Adviseurscursus	1	,2	,2	2,3
	ANGO introductiecursus	1	,2	,2	2,5
	Ango Regio Midden - introductiecursus 2005-1	1	,2	,2	2,7
	APL Spreekuurhouders	1	,2	,2	2,9
	ATKB	1	,2	,2	3,1
	Balans - effectief belangen behartigen	1	,2	,2	3,3
	Balans - training t.b.v. telefoonteam	1	,2	,2	3,5
	Balans, Multicult. Vrouwenstg.	1	,2	,2	3,7
	Basiscursus lotgenotencontact	1	,2	,2	3,9
	Basistraining Maatjes in de psychiatrie	1	,2	,2	4,1
	Bewonersorganisatie Kolping	1	,2	,2	4,4
	Blok III van de Basisopleiding	1	,2	,2	4,6
	Buurtpreventie Woenselse Heide	1	,2	,2	4,8
	Buurtvaders Huizen	1	,2	,2	5,0
	Buurtvaders Laak	1	,2	,2	5,2
	Buurtvaders Transvaal	1	,2	,2	5,4
	Buurtvaders Veenendaal	2	,4	,4	5,8
	BVN	1	,2	,2	6,0
	CCUVN kadertraining	1	,2	,2	6,2
	Cenaze Vakfi Doetinchem	1	,2	,2	6,4
	CG-raad - training	1	,2	,2	6,6
	CG-raad - VCP-project - voorlichters voor het Agenda 22 project	1	,2	,2	6,8
	CG-Raad tr. t.b.v. voorlichter	1	,2	,2	7,1
	Clëntenplatform Albrandswaard	1	,2	,2	7,3
	Clëntenraadstraining	1	,2	,2	7,5
	Combi RPCP ZObabant+NEOS	1	,2	,2	7,7
	Commissie Trainingen FES	2	,4	,4	8,1
	Computercursus Regio Raad ZH	1	,2	,2	8,3

Conferentie Buurtvaders	1	,2	,2	8,5
Conferentie DMVN	1	,2	,2	8,7
Conferentie politieke en maatschappelijke participatie van allochtonen	1	,2	,2	8,9
Conferentie Religieus Extremis	1	,2	,2	9,1
Conferentie vluchtelingen vrouwen tegen huiselijk geweld en meisjesbesnijdenis	1	,2	,2	9,3
Conferentie: dialoog	1	,2	,2	9,5
CP Gehand..beleid Amstelveen	1	,2	,2	9,8
CR Gem. Velsen Soc. Zkh. Wet	1	,2	,2	10,0
CR Horst aan de Maas	1	,2	,2	10,2
CR RMPI en CR dr. Leo Kannerhuis - combitraining t.b.v. jongerenraden	1	,2	,2	10,4
CR SoZaWe Zwolle tkd	1	,2	,2	10,6
CR Zeewolde	1	,2	,2	10,8
CTO	1	,2	,2	11,0
Cumulus	1	,2	,2	11,2
CVA Hartenark - ontmoetingsdagen (oude stijl)	1	,2	,2	11,4
CVA Hartenark - vervolgdagen (oude stijl)	1	,2	,2	11,6
D.I.D.	1	,2	,2	11,8
De Bres	1	,2	,2	12,0
De Pijler - APL themadag	3	,6	,6	12,7
De Pijler - studiedag vrouwen en sociale zekerheid	2	,4	,4	13,1
De Pijler bijeenk. LocSZ	1	,2	,2	13,3
De Pijler Bijeenkomst LocSZ	1	,2	,2	13,5
De Pijler CR-leden CWI	1	,2	,2	13,7
De Pijler/APL Themadag	1	,2	,2	13,9
De Pijler/APL Themadag Spreeku	2	,4	,4	14,3
De Pijler/Beleidsdag Prov. Ove	2	,4	,4	14,7
De Pij- ler/Cliëntenraden	2	,4	,4	15,1
De Pijler/VIB Weekend	1	,2	,2	15,4
De Pijler: Themadag Gemeentelijk Minimabeleid	1	,2	,2	15,6
Desgevraagd	1	,2	,2	15,8
DHD Nijmegen	1	,2	,2	16,0
DIDF	1	,2	,2	16,2
Duinboeren Agro- toeristischNtw	1	,2	,2	16,4
EMCEMO	3	,6	,6	17,0
Emergis	1	,2	,2	17,2
EVN - het begeleiden van gespreksgroepen	1	,2	,2	17,4
F.E.S. communicatie	1	,2	,2	17,6
F.E.S. lotgenoten- contact	1	,2	,2	17,8
F.E.S. motivatie en inspiratie	1	,2	,2	18,0
F.E.S. samenwerken	1	,2	,2	18,3

Fed. SOS Tel. Hulpdiensten	1	,2	,2	18,5
GDO - training	1	,2	,2	18,7
Gevorderde CR-en Utrecht - thema: mogelijkheden om het beleid te beïnvloeden	1	,2	,2	18,9
Gez. Agr. Jongerenorg. Nrd.Ned	1	,2	,2	19,1
GGD Rotterdam	1	,2	,2	19,3
HAK-DER	2	,4	,4	19,7
Hart in Beweging - scholingstraject HIB- contactpersonen 2005	2	,4	,4	20,1
Hart in Beweging	1	,2	,2	20,3
Hartenark basic. contactpers.	1	,2	,2	20,5
Hartenark Innerlijke Kompass I	1	,2	,2	20,7
Het Ned. Rode Kruis	1	,2	,2	21,0
HIB - terugkomdag t.b.v. contactperso- nen	1	,2	,2	21,2
Hirda	2	,4	,4	21,6
HIRDA: De positie van Somalische jongeren in Nederland	1	,2	,2	21,8
HIRDA: De positie van Somalische ouderen in Nederland	1	,2	,2	22,0
Hodgkin Contact Groep	1	,2	,2	22,2
Holeander - bijeenkomst	1	,2	,2	22,4
HTIB	1	,2	,2	22,6
Humanitas Buddyzorg	1	,2	,2	22,8
Hutuma-project	1	,2	,2	23,0
Identiteit Mar. Jongeren	2	,4	,4	23,4
IKN	1	,2	,2	23,7
Inloophuis De Eik blok 2	1	,2	,2	23,9
Inloophuis De Eik, blok 1	1	,2	,2	24,1
Innerlijke Kompas	1	,2	,2	24,3
Intercult. Vr.Netwerk Vlaard.	1	,2	,2	24,5
Intercult. Vrouwennetw. Purm.	1	,2	,2	24,7
Introductietraining Maatjes in de psychiatrie	1	,2	,2	24,9
Jongeren centrum Argan	1	,2	,2	25,1
Kadertraining 'thema Leefbaarheid"	1	,2	,2	25,3
Kadertraining	2	,4	,4	25,7
Kadertraining / Bestuursdagen	1	,2	,2	25,9
Kadertraining Huidfederatie	1	,2	,2	26,1
Kadertraining Vrijwilligers	1	,2	,2	26,3
KBO Nuth	1	,2	,2	26,6
KMAN	1	,2	,2	26,8
KOCKAK	1	,2	,2	27,0
KVO, mentorentrai- ning	1	,2	,2	27,2
L.S.V.E.B. - vervolgdag van training t.b.v. bestuur	1	,2	,2	27,4
Labyrint~In Perspectief	2	,4	,4	27,8

LAJK Kadertr.	1	,2	,2	28,0
Landelijk Steunpunt VTZ	7	1,5	1,5	29,5
LKU - CR Den Haag	1	,2	,2	29,7
LKU - CR Hoom	1	,2	,2	29,9
LKU - EAPN Seminar	1	,2	,2	30,1
LKU CR gemeente Spijkenisse	1	,2	,2	30,3
LKU EAPN	1	,2	,2	30,5
LKU Voortgezet I blok 3	1	,2	,2	30,7
LOT, Ver. voor Mantelzorgers	1	,2	,2	30,9
LPR - extra tr.voorz./secr.	1	,2	,2	31,1
LPR - Regionaal Regio Zuid	1	,2	,2	31,3
LPR Basiscursus starten met ra	1	,2	,2	31,5
LPR Basiscursus Voorzitters & LPR Basiscursus WMCZ	1	,2	,2	31,7
LPR Een nieuwe start	1	,2	,2	32,0
LPR effectief belangen behartigers	1	,2	,2	32,2
LPR Opdrachtgever- schap raden	1	,2	,2	32,4
LPR reflectiedag werken aan portfolio	1	,2	,2	32,6
LPR tkd Zelfevaluatie raden	1	,2	,2	32,8
LPR training CR De Grote Rivieren - contact met de achterban	1	,2	,2	33,0
LPR Vervolgtraining financieel	1	,2	,2	33,2
LPR Vervolgtraining WMCZ	1	,2	,2	33,4
LPR VI basistraining voorzitters & secretarissen tbv CCR	1	,2	,2	33,6
LPR VI Regionaal Regio Noord	1	,2	,2	33,8
LPR VI Regionaal Regio Noord Holland en Utrecht	1	,2	,2	34,0
LPR VI regionaal Regio Oost	1	,2	,2	34,2
LPR VI Regionaal Regio Zuid	1	,2	,2	34,4
LPR VI Regionaal Regio Zuid Holland	1	,2	,2	34,6
LPR VI starten met raadswerk	1	,2	,2	34,9
LPR VI starten met werken in raden en commissies	1	,2	,2	35,1
LPR VI tkd zelfevaluatie	1	,2	,2	35,3
LPR VI vaardig adviseren WMCZ	1	,2	,2	35,5
LPR VI werken aan portfolio	1	,2	,2	35,7
LPR VI zelfevaluatie cliëntenraden	1	,2	,2	35,9
LPR Werken aan portfolio	1	,2	,2	36,1
LPR Zomerdriedaag- se Empowermen	1	,2	,2	36,3
LPR/Emergis	1	,2	,2	36,5
LPR/RIBW Twente	1	,2	,2	36,7
LPR/VI CR Verslavingszorg	1	,2	,2	36,9
LSVEB	1	,2	,2	37,1
LVA	1	,2	,2	37,3
				37,6

LVD Nierpatiënten- vereniging	1	,2	,2	37,8
M.C.P.	1	,2	,2	38,0
M.V.I.C.A.	1	,2	,2	38,2
Mar. Jongerenver. Dordrecht	1	,2	,2	38,4
Mark. Jongeren Jongeren Hooggr	1	,2	,2	38,6
Marokkaanse Unie van Soc. Cohe	1	,2	,2	38,8
Mekan	2	,4	,4	39,2
Meldpunt Capelle	2	,4	,4	39,6
Meldpunt Krimpen	1	,2	,2	39,8
Mensana	1	,2	,2	40,0
MIU	4	,8	,8	40,9
MIU "Eigenwijs participeren"	1	,2	,2	41,1
MSVN - telefoonteam	1	,2	,2	41,3
MSVN Den Haag	1	,2	,2	41,5
Multi 2000	1	,2	,2	41,7
Multicult. Studenten Netwerk	1	,2	,2	41,9
Multiculturele Jongergroep	1	,2	,2	42,1
Multiple Choice	2	,4	,4	42,5
N.V.B.S. blok 4	1	,2	,2	42,7
NAJK, 1-2tje belangenbehartiging	1	,2	,2	42,9
Narcis	1	,2	,2	43,2
NBvP	4	,8	,8	44,0
Ned.Ver.Lymepatiënt en	1	,2	,2	44,2
NFK - CNK basistraining	1	,2	,2	44,4
NFK - trainingsdag 'lotgenotencontact met ongeneeslijk zieke kankerpatiën- ten'	1	,2	,2	44,6
NFK CNK	1	,2	,2	44,8
NFK Groepsgewijs Lotg.contact	1	,2	,2	45,0
NFK ind. lotgenotencontact	4	,8	,8	45,9
NFK Ind. Lotgenotencontact	3	,6	,6	46,5
NFK ind. lotgenotencontact deel 2	1	,2	,2	46,7
NFK Leren leven met verlies	1	,2	,2	46,9
NFK lotgenotencon- tact	1	,2	,2	47,1
NFK Presenteren	2	,4	,4	47,5
NISA	1	,2	,2	47,7
NIVON	1	,2	,2	47,9
NMK	1	,2	,2	48,1
NOVIB	2	,4	,4	48,5
NVA – OuderCon- tactPersonen	1	,2	,2	48,8
NVA – telefoontrai- ning	1	,2	,2	49,0
NVA - training	1	,2	,2	49,2
NVA Groepsgewi. lotgenotencont	1	,2	,2	49,4
NVBS - innerlijk kompas blok 5	1	,2	,2	49,6
NVBS	1	,2	,2	49,8
NVL-training	1	,2	,2	50,0
NVVR	1	,2	,2	50,2
O-I Religieuze Dialog	1	,2	,2	50,4

O.I. Turkse vrouwen Huizen	2	,4	,4	50,8
o.i. Vrouwen in het Gooi	1	,2	,2	51,0
O.P.C.	1	,2	,2	51,2
o/i Activerend Huisbezoek	1	,2	,2	51,5
Ontmoetingsdagen Bedrijfsbeëindigers [LTO Noord]	1	,2	,2	51,7
Opbouwwerk Pendrecht	1	,2	,2	51,9
OPC	2	,4	,4	52,3
Ouderen Advies Raad Bergen op Zoom	1	,2	,2	52,5
Palazzoli	2	,4	,4	52,9
Pandora - voorlichters	1	,2	,2	53,1
Pandora - ziekteverzuim	1	,2	,2	53,3
Pandora	1	,2	,2	53,5
Parkinson Patiënten Vereniging - partners contactpersonen	1	,2	,2	53,7
Parkinson Patiënten Vereniging	3	,6	,6	54,4
Parnassia - vervolgtraining t.b.v. CCR	1	,2	,2	54,6
Parnassia CCR	1	,2	,2	54,8
Part.raad Gehandic. Uithoorn	1	,2	,2	55,0
Passage	1	,2	,2	55,2
PD-vereniging - training	1	,2	,2	55,4
PD vereniging- telefoonteam	1	,2	,2	55,6
PD Vereniging	1	,2	,2	55,8
PGA - Agenda 22	1	,2	,2	56,0
PGG barrieres doorbreken	1	,2	,2	56,2
Pluspunt	1	,2	,2	56,4
POP Noord Holland	1	,2	,2	56,6
PPV - training contactpersonen voorjaar	2	,4	,4	57,1
PRIMO NH	1	,2	,2	57,3
PRIMO Noord- Holland	10	2,1	2,1	59,3
Prisma/Bus gevord.spreekuurh.	1	,2	,2	59,5
Provinciale Vrouwen Raad	3	,6	,6	60,2
PSA-DER	1	,2	,2	60,4
PUWB Utrecht - Op weg naar samenwerking in de Provincie Utrecht en WMO	1	,2	,2	60,6
PVVN	1	,2	,2	60,8
Reumapatiëntenbond - deskundigheidsbe- vordering van voorlichters	1	,2	,2	61,0
Reumapatiëntenbond - Reuma Uitgedaagd	1	,2	,2	61,2
Reumapatiëntenbond - terugkomdag trainers Reuma Uitgedaagd	1	,2	,2	61,4
Reumapatiëntenbond - train-de-trainer Reuma Uitgedaagd	1	,2	,2	61,6
RFVO Haaglanden - training	1	,2	,2	61,8
RIBW Drenthe - training t.b.v. CCR	1	,2	,2	62,0

RIBW Nijmegen - training	1	,2	,2	62,2
RvU - training	1	,2	,2	62,4
Seniorenraad Landgraaf	1	,2	,2	62,7
Seniorenraad Voerendaal	1	,2	,2	62,9
SMWH	1	,2	,2	63,1
Sociaal Overleg Sittard-Geleen	1	,2	,2	63,3
SOS THD Rijnmond	1	,2	,2	63,5
Spreekuurhouders	1	,2	,2	63,7
St. Balans - voorzichting vanuit ervaringsdeskundig- heid	1	,2	,2	63,9
St. de Pijler - APL Spreekuurhouders	1	,2	,2	64,1
St. de Pijler - cursus snellezen	1	,2	,2	64,3
beleidsplannen WWB St. de Pijler - studiedag reïntegratie	1	,2	,2	64,5
St. Klankbord - studiedag	1	,2	,2	64,7
St. Klankbord	1	,2	,2	64,9
St. LKU - EAPN Seminar	2	,4	,4	65,4
St. LPR - Consumer Run terugkomdag	1	,2	,2	65,6
St. Pandora - basistraining t.b.v. telefoonlijnen	1	,2	,2	65,8
St. Pandora - basistraining t.b.v. voorzichters	1	,2	,2	66,0
St. Sarob overlegtraining	1	,2	,2	66,2
St. Transplantatie Nu tkd	1	,2	,2	66,4
Startende CR-en Utrecht - thema: de gemeente hoe werkt dat?	1	,2	,2	66,6
Startende CR-en Utrecht - thema: vergaderetechniek	1	,2	,2	66,8
Steunpunt GGZ Almere - werken vanuit ervaringsdes- kundigheid	1	,2	,2	67,0
Stg. A'damse Vriendendiensten	1	,2	,2	67,2
Stg. Coördinatiepunt Vrijw. Th	1	,2	,2	67,4
Stg. Netanders	1	,2	,2	67,6
Stg. Turkse Ouderen Deventer	1	,2	,2	67,8
Stg. Welzijn Laak- Escamp	1	,2	,2	68,0
Stichting Al Amal	1	,2	,2	68,3
Stichting Boeg	1	,2	,2	68,5
Stichting CEM	2	,4	,4	68,9
Stichting de Pijler, Basiscursus Cliënten raden	1	,2	,2	69,1
Stichting Dialoog	1	,2	,2	69,3
Stichting Helin	1	,2	,2	69,5
Stichting La Fraternité	1	,2	,2	69,7
Stichting ODK	1	,2	,2	69,9
Stichting Regenboog	1	,2	,2	70,1
Stichting Stoet	2	,4	,4	70,5
Stichting Stuka	1	,2	,2	70,7
Stichting Train	1	,2	,2	71,0
Stichting Woonbond	2	,4	,4	71,4

Stichting Yan Yana	1	,2	,2	71,6
Stichting Zeg	1	,2	,2	71,8
STOET	1	,2	,2	72,0
SUNH	2	,4	,4	72,4
SVOR	2	,4	,4	72,8
Syphax	1	,2	,2	73,0
Telefoontraining ondersteuning lotgenoten	1	,2	,2	73,2
TKD werven en inwerken nieuwe leden	1	,2	,2	73,4
Tkdd Inloophuis de Eik	1	,2	,2	73,7
TOC Noord	3	,6	,6	74,3
TOC West - Leidscherijn	2	,4	,4	74,7
TOC West	1	,2	,2	74,9
TOC Zuidwest	3	,6	,6	75,5
training deelnemers LPR-Consumer Run ikv Equal-project	1	,2	,2	75,7
training Eerwraak t.b.v. DIDF	1	,2	,2	75,9
Training i.h.k.v. DIDF jongerenkamp	1	,2	,2	76,1
Training i.h.k.v. het project PRIMA-Plan	1	,2	,2	76,3
training Interculturali- satie	1	,2	,2	76,6
training Presenteren en voorlichten vanuit ervaringsdeskundig- heid	1	,2	,2	76,8
training SLKF	1	,2	,2	77,0
training t.b.v. Stichting Welzijn Laak	1	,2	,2	77,2
Training t.b.v. Alevitische Bektasi Culturele Vereniging	1	,2	,2	77,4
training t.b.v. allochtone vrouwen in Heemskerk	1	,2	,2	77,6
Training t.b.v. Allochtonen Telefoon	1	,2	,2	77,8
training t.b.v. Balans, Multiculturele Vrouwenstichting	1	,2	,2	78,0
training t.b.v. Buddygroep Nijmegen e.o.	1	,2	,2	78,2
Training t.b.v. Buurtvaders Lelystad	1	,2	,2	78,4
training t.b.v. Cenaze Vakfi	1	,2	,2	78,6
Training t.b.v. Cenaze Vakfi Doetinchem	2	,4	,4	79,0
Training t.b.v. Dab- Der Den Haag	1	,2	,2	79,3
Training t.b.v. de werkgroep belangenbehartiging Turkse mantelzorgers	2	,4	,4	79,7
training t.b.v. DIDF	1	,2	,2	79,9
Training t.b.v. DVMN	1	,2	,2	80,1
Training t.b.v. FSAN	1	,2	,2	80,3
Training t.b.v. H.T.I.B.	1	,2	,2	80,5
Training t.b.v. HAK- DER	1	,2	,2	80,7
Training t.b.v. HTIB	1	,2	,2	80,9
Training t.b.v. HTIB Eindhoven	1	,2	,2	81,1

Training t.b.v. Humanitas JOVO project	1	,2	,2	81,3
Training t.b.v. Intermediairs	5	1,0	1,0	82,4
training t.b.v. KOCKAK	1	,2	,2	82,6
Training t.b.v. M.C.P.	1	,2	,2	82,8
Training t.b.v. Marieke Bevelanderhuis	1	,2	,2	83,0
training t.b.v. MCP	1	,2	,2	83,2
Training t.b.v. Meiden uit start	1	,2	,2	83,4
Training t.b.v. Migrantenplatform Haarlem	1	,2	,2	83,6
Training t.b.v. MIU	1	,2	,2	83,8
training t.b.v. PJ Partners	1	,2	,2	84,0
training t.b.v. Politie Haagland	1	,2	,2	84,2
Training t.b.v. PRIMO Noord-Holland	5	1,0	1,0	85,3
Training t.b.v. S.M.O.	1	,2	,2	85,5
training t.b.v. SOS THD Apeldoorn	1	,2	,2	85,7
Training t.b.v. SOS THD Haarlem	1	,2	,2	85,9
Training t.b.v. Stg. Maatschappelijk Werk Veluwe	1	,2	,2	86,1
Training t.b.v. Stichting Al Amel	1	,2	,2	86,3
Training t.b.v. Stichting Boeg	2	,4	,4	86,7
Training t.b.v. Stichting Diagonaal	1	,2	,2	86,9
Training t.b.v. Stichting Gilde Nederland	1	,2	,2	87,1
training t.b.v. Stichting Helin	2	,4	,4	87,6
Training t.b.v. Stichting Stimulans	1	,2	,2	87,8
Training t.b.v. SVOR	1	,2	,2	88,0
Training t.b.v. TOC Overvecht	1	,2	,2	88,2
training t.b.v. Turkse vrouwen in Hoofddorp	1	,2	,2	88,4
training t.b.v. Vereniging van Afghanen in Amsterdam e.o.	1	,2	,2	88,6
training t.b.v. Wantijschool	1	,2	,2	88,8
Training voorlichting geven vanuit ervaringsdeskundigheid	1	,2	,2	89,0
Training: Anders luisteren	1	,2	,2	89,2
training: Balans in verlies	1	,2	,2	89,4
training: Communicatieve vaardigheden	1	,2	,2	89,6
training: Ervaren vrijwilligers	2	,4	,4	90,0
training: In een grensgebied heerst altijd spanning.	1	,2	,2	90,2
Training: Omgaan met geheimen en onthullingen	1	,2	,2	90,5
Training: Valpreventie in en om huis	1	,2	,2	90,7
Training: Waardevolle nabijheid	1	,2	,2	90,9
Unit MCI	5	1,0	1,0	91,9

V.O.O.K. - training	1	,2	,2	92,1
Vereniging Annour	1	,2	,2	92,3
Vereniging Cerebraal Werkgr Hersentumoren – lotgenotencontact: e-mail en chatten	1	,2	,2	92,5
Vereniging Essouna	1	,2	,2	92,7
Vergaderen en je mening uiten	1	,2	,2	92,9
VI begeleiden van groepsgewijs lotgenotencontact	1	,2	,2	93,2
VI effect. bel.beh. vrijwilliger	1	,2	,2	93,4
VI effectiever belangen behartigen voor vrijwilligers	1	,2	,2	93,6
VI lotgenotencontact e-mail en chatten	1	,2	,2	93,8
VI schrijven verenigingsblad	1	,2	,2	94,0
VI tel. Ondersteuning/ advies vanuit ervaringsdeskundigheid	1	,2	,2	94,2
Vijverdal	1	,2	,2	94,4
VMCE - terugkomdag contactgroepleiders	1	,2	,2	94,6
VOC - groepsgewijs lotgenotencontact	1	,2	,2	94,8
VOC - terugkomdag groepsgewijs lotgenotencontact	1	,2	,2	95,0
VOC - terugkomdag telefoonteam	1	,2	,2	95,2
VOC - Ver.Ouders Couveusekind.	1	,2	,2	95,4
VOC Ver. Ouders Couveuse kind	1	,2	,2	95,6
VON	6	1,2	1,2	96,9
VON: Politieke participatie/actief burgerschap	1	,2	,2	97,1
VOOK	1	,2	,2	97,3
Vriendendienst De Compagnon	1	,2	,2	97,5
Vrouwengroep Morgenstond	1	,2	,2	97,7
VTZ Capelle	1	,2	,2	97,9
Wachem	1	,2	,2	98,1
Weekend Vrouwen en Sociale Zekerheid	1	,2	,2	98,3
Wereldkinderen	1	,2	,2	98,5
Wijkraad Centrum	1	,2	,2	98,8
ZAJK/Delta Jongeren	1	,2	,2	99,0
Zelforganisaties Utrecht	1	,2	,2	99,2
ZLTO, bedrijfsbeëindigers	1	,2	,2	99,4
ZOB Najaartrj. 9 okt 2004	1	,2	,2	99,6
ZOB Ned.	1	,2	,2	99,8
Zorg en Welzijn groep Voorne, Total	1	,2	,2	100,0
	482	100,0	100,0	

Tabel 10 Cursussen die bij SBI zijn gegeven

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Aanzetten tot samen zijn	1	,5	,5	,5
	Aanzetten tot Samen Zijn	1	,5	,5	1,0
	Actief in Unicef Nieuwe stijl	3	1,5	1,5	2,5
	Aktief Nieuwe Stijl	1	,5	,5	3,0
	Basis en Verdieping	1	,5	,5	3,4
	Basis rouwen	1	,5	,5	3,9
	Basis Voorlichting	2	1,0	1,0	4,9
	basistraining	1	,5	,5	5,4
	Basistraining Kindertelefoon 1	1	,5	,5	5,9
	Basistraining Kindertelefoon 2	1	,5	,5	6,4
	Basistraining Telefoneren	2	1,0	1,0	7,4
	Basistraining THD 1	1	,5	,5	7,9
	Basistraining THD 2	1	,5	,5	8,4
	Bedrijfsbenadering	1	,5	,5	8,9
	begeleiden zieken/ouderen	1	,5	,5	9,4
	Beleidsbeïnvloeding	1	,5	,5	9,9
	beleidsontwikkeling	4	2,0	2,0	11,8
	Beraadsdagen	1	,5	,5	12,3
	besturen	1	,5	,5	12,8
	Besturen in de 21e eeuw	1	,5	,5	13,3
	Besturentraining	1	,5	,5	13,8
	Bestuurstraining	1	,5	,5	14,3
	Buurtvaders	1	,5	,5	14,8
	Buurtvaders Hoograven	1	,5	,5	15,3
	Certificering Cursusleiders	1	,5	,5	15,8
	Cliëntenraad	1	,5	,5	16,3
	Communicatie en Integratie	1	,5	,5	16,7
	Communicatie in samenwerking	1	,5	,5	17,2
	Communicatieve vaardigheden	1	,5	,5	17,7
	Contactpersonen	1	,5	,5	18,2
	Coord. Samenw. In de palliatieve zorg, spaarlijst	1	,5	,5	18,7
	Coördinatoren I Sparen	1	,5	,5	19,2
	Coördinatoren I, spaarlijst opgevoerd nr. 180	1	,5	,5	19,7
	Coördinatoren II, sparen	1	,5	,5	20,2
	Coördinatoren III, samen met nr. 112	1	,5	,5	20,7
	Coördinatoren IV	1	,5	,5	21,2
	Coördinatoren module 3b, sparen	1	,5	,5	21,7
	Coördinatoren Reisbegeleiding	1	,5	,5	22,2
	Coördinatoren V	1	,5	,5	22,7
	Creatieve werkvormen	3	1,5	1,5	24,1
	Cursusleiders bijscholing	2	1,0	1,0	25,1
	Certificering Cursusleiders Nieuwe stijl	1	,5	,5	25,6
	De 5x B-formule	1	,5	,5	26,1

De 5x B-formule voor vrijwilligers	2	1,0	1,0	27,1
De juiste afstand is de beste nabijheid	1	,5	,5	27,6
De juiste afstand is de juiste nabijheid	1	,5	,5	28,1
De test van europa met islam	1	,5	,5	28,6
Deskundigheidsbevordering VTD / VTG	1	,5	,5	29,1
Diabetes inhoudelijk	2	1,0	1,0	30,0
DIC	2	1,0	1,0	31,0
DIP Bijscholing	6	3,0	3,0	34,0
DUBBEL INGEVOERD	1	,5	,5	34,5
Een groeiend team	1	,5	,5	35,0
effectief samenwerken	1	,5	,5	35,5
Empowerment	2	1,0	1,0	36,5
Ervaren vrijw.	1	,5	,5	36,9
Ervaren vrijwilligers	1	,5	,5	37,4
europa works	1	,5	,5	37,9
Eutonie	1	,5	,5	38,4
gezondheidszorg in NL	1	,5	,5	38,9
Grenzen stellen en behouden	1	,5	,5	39,4
Het kwaad	1	,5	,5	39,9
Het ware, het goede	1	,5	,5	40,4
Hoe ga ik om met mijn collega	1	,5	,5	40,9
Hoe ga ik om met mijn collega?	1	,5	,5	41,4
Hoofden OV	1	,5	,5	41,9
Hospice Walcheren	1	,5	,5	42,4
Huiselijk geweld	1	,5	,5	42,9
Hulpverlenend telefoongesprek	1	,5	,5	43,3
Hypo	1	,5	,5	43,8
Intake en coachen	1	,5	,5	44,3
Intimiteit en Grenzen	1	,5	,5	44,8
introductietraining	1	,5	,5	45,3
Introductietraining	1	,5	,5	45,8
Introductietraining VTZ	1	,5	,5	46,3
IS VERVALLEN	1	,5	,5	46,8
Jeugdvoorlichters	1	,5	,5	47,3
Jeugdvoorlichting	3	1,5	1,5	48,8
juiste afstand is de beste nabijheid	1	,5	,5	49,3
Kaderdagen 2004	1	,5	,5	49,8
Kaderleden	1	,5	,5	50,2
Kadertraining	1	,5	,5	50,7
Kadertraining Bestuur	1	,5	,5	51,2
Kringleiders	1	,5	,5	51,7
Kwaliteit in Communicatie	1	,5	,5	52,2
Leefbaarheid in de zorg	2	1,0	1,0	53,2
Leidinggeven Teamleiders O&V	1	,5	,5	53,7
Leidinggeven Teamleiders Sigma	4	2,0	2,0	55,7
Lezingengroep	1	,5	,5	56,2
Marokkaans Platform	1	,5	,5	56,7
MEE nieuwe stijl	1	,5	,5	57,1

Mentor zijn.. Mijn kwaliteiten benutten	1	,5	,5	57,6
mijn waarheid van het waarnemen	2	1,0	1,0	58,6
Module I	3	1,5	1,5	60,1
Module I vrijwilligers	3	1,5	1,5	61,6
Module I vrijwilligers extra	1	,5	,5	62,1
Module II	2	1,0	1,0	63,1
Module II vrijwilligers	1	,5	,5	63,5
Module III	2	1,0	1,0	64,5
Module III vrijwilligers	1	,5	,5	65,0
Netwerken	1	,5	,5	65,5
Omgaan met HIV	2	1,0	1,0	66,5
Omgaan met Hypo's	1	,5	,5	67,0
Operationeel team	1	,5	,5	67,5
opzetten mantelzorg	1	,5	,5	68,0
Overbruggingstraining vrijw	1	,5	,5	68,5
Pas op de Plaats	1	,5	,5	69,0
Presenteren	1	,5	,5	69,5
Presenteren vanuit jezelf	1	,5	,5	70,0
Rouwen	1	,5	,5	70,4
Scholing Centralisten	1	,5	,5	70,9
Sociale vaardigheden	1	,5	,5	71,4
Spaarlijst coördinatoren II, opgevoerd onder nr. 158	1	,5	,5	71,9
Teamleiders	1	,5	,5	72,4
Teamleiders geneeskunde EOV	1	,5	,5	72,9
Teamleiders OV	1	,5	,5	73,4
teamontwikkeling Reisbegeleiding	1	,5	,5	73,9
Thematraining THD deel 2	1	,5	,5	74,4
Thematraining THD deel 1	1	,5	,5	74,9
Train de trainer	1	,5	,5	75,4
training	1	,5	,5	75,9
Training Imams	1	,5	,5	76,4
Training presenteren	1	,5	,5	76,8
Trainings- Ontmoetingsdag	1	,5	,5	77,3
Trendanalyse	1	,5	,5	77,8
Uitdaging in communicatie	1	,5	,5	78,3
Uitgesteld naar het najaar	1	,5	,5	78,8
van visie en idee naar actie	1	,5	,5	79,3
Veiligheid en Hygiëne	3	1,5	1,5	80,8
Vergadertechniek	1	,5	,5	81,3
Vergadertechnieken	4	2,0	2,0	83,3
Verplaatst naar 1 en 2 okt	1	,5	,5	83,7
Verplaatst naar 18 september	1	,5	,5	84,2
Vervolg VTZ Zeeuws-Vlaanderen	1	,5	,5	84,7
vervolgtraining vtz	1	,5	,5	85,2
verzet	1	,5	,5	85,7
verzet naar 6/7 nov 04	1	,5	,5	86,2
Videotraining	1	,5	,5	86,7

Vinden en binden van nieuwe vrijwilligers	1	,5	,5	87,2
vrijheid van meningsuiting	1	,5	,5	87,7
Vrijw. Zin in je leven	1	,5	,5	88,2
Vrijwillig bestuursleden	1	,5	,5	88,7
Vrijwillig coördinatoren	1	,5	,5	89,2
Vrijwillige Coördinatoren	1	,5	,5	89,7
Vrijwilligers Training	1	,5	,5	90,1
vrijwilligersbeleid	1	,5	,5	90,6
Vrijwilligerstraining	1	,5	,5	91,1
Weekend DJVN	1	,5	,5	91,6
Weekend Nieuw Werkgroep Diactief	1	,5	,5	92,1
Weerbaarheid	1	,5	,5	92,6
Werkgroepweekend	1	,5	,5	93,1
Woonatelier	1	,5	,5	93,6
Woonatelier Helmond	1	,5	,5	94,1
Zelforganisaties 2004	3	1,5	1,5	95,6
Ziektebeelden	1	,5	,5	96,1
Zingeving coord, spaarlijst zie nr. 199	1	,5	,5	96,6
Zingeving in/van je leven	1	,5	,5	97,0
Zingeving vrijw.	2	1,0	1,0	98,0
Zingeving vrijwilligers	1	,5	,5	98,5
Zonder jou wordt het nooit wat zorg	2	1,0	1,0	99,5
	1	,5	,5	100,0
Total	203	100,0	100,0	

Tabel 11 Cursussen die bij Sisko zijn gegeven
In de registratie van de FNV zijn geen cursusnamen opgenomen.

Tabel 12 Cursussen die bij Stavoor zijn gegeven

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	9	3,1	3,1	3,1
5 x B; vinden en binden van vrijwilligers	1	,3	,3	3,5
Actieweekend	1	,3	,3	3,8
Activeren en participeren	1	,3	,3	4,2
Arbeidsmarkt, positie van de vrouw	1	,3	,3	4,5
Balans in verlies	1	,3	,3	4,8
Basiscursus functioneren als cliëntenraad	1	,3	,3	5,2
Basiscursus seniorenraden	1	,3	,3	5,5
Basistraining functioneren als cliëntenraad	1	,3	,3	5,9
Basistraining nieuwe vrijwilligers	1	,3	,3	6,2
Basistraining vrijwilligers	1	,3	,3	6,6
Beeldvorming en omgaan met vooroordelen	1	,3	,3	6,9
Begeleiden van en coördineren van vrijwilligers	1	,3	,3	7,3

Begeleiden van vrijwilligers	1	,3	,3	7,6
Begeleiding bij terminale zorg	6	2,1	2,1	9,7
Begeleidingstraining kindervakantiewerk	1	,3	,3	10,0
Belangenbehartiging via actiegroepen	1	,3	,3	10,4
Beleidsdag	1	,3	,3	10,7
Beleidsdagen	1	,3	,3	11,1
Beleidsontwikkeling	1	,3	,3	11,4
Beleidsontwikkelingen en zelforganisaties	1	,3	,3	11,8
Beleidsweekend	1	,3	,3	12,1
Besturen, daad en daadkracht	1	,3	,3	12,5
Bestuurstraining	1	,3	,3	12,8
Bezoekvrijwilligers	20	6,9	6,9	19,7
Bijscholing	1	,3	,3	20,1
Buddytraining	1	,3	,3	20,4
Buurtbemiddelaars	1	,3	,3	20,8
Buurtbemiddeling – basis	2	,7	,7	21,5
Buurtbemiddeling	11	3,8	3,8	25,3
Cliëntenraden	1	,3	,3	25,6
Coachen van vrijwilligers	1	,3	,3	26,0
Coachen van vrijwilligers in de mantelzorg	1	,3	,3	26,3
Coachen en leidinggeven	1	,3	,3	26,6
Coachen van kaderleden	1	,3	,3	27,0
Coachen van vrijwilligers	4	1,4	1,4	28,4
Coachend leidinggeven aan vrijwilligers	1	,3	,3	28,7
Coaching	1	,3	,3	29,1
Communicatie	1	,3	,3	29,4
Communicatievaardigheden	2	,7	,7	30,1
Communicatieve vaardigheden	3	1,0	1,0	31,1
Cultuurverschillen	1	,3	,3	31,5
De identiteit van islamitische scholen	1	,3	,3	31,8
De landelijke CR kijkt vooruit	1	,3	,3	32,2
De positie van de vrijwilliger	1	,3	,3	32,5
De projectleiders als spin in het web	1	,3	,3	32,9
De rol van de vrijwilliger	3	1,0	1,0	33,9
De toekomst van de UVV	1	,3	,3	34,3
De waarde van de vrijwilligers	1	,3	,3	34,6
Diversiteit in de opvoeding	1	,3	,3	34,9
Doelgericht en planmatig werken	2	,7	,7	35,6
Een nieuwe levensfase	4	1,4	1,4	37,0
Eigen kracht en actieve betrokkenheid	1	,3	,3	37,4
Emancipatie, participatie moslimvrouwen	1	,3	,3	37,7
Expertmeeting moslimkader	1	,3	,3	38,1

Functioneren van een seniorenraad + evaluatie	1	,3	,3	38,4
Future training	1	,3	,3	38,8
Gebaande wegen, nieuwe wegen	1	,3	,3	39,1
Gedragregels zonder waarde zijn waardeloos	1	,3	,3	39,4
Geweld en Islam	1	,3	,3	39,8
Geweld op school en etniciteit	2	,7	,7	40,5
Geweldpleging/Islam en opvoeding	1	,3	,3	40,8
God, geloof en euthanasie	1	,3	,3	41,2
Het lezen van bouwtekeningen	1	,3	,3	41,5
Huisbezoek	1	,3	,3	41,9
Huisbezoek	1	,3	,3	42,2
Achtkarspelen	1	,3	,3	42,6
Huiselijk geweld	1	,3	,3	42,6
Informatief huisbezoek 75-plussers	1	,3	,3	42,9
Intercultureel vrijwilligersbeleid	1	,3	,3	43,3
Intercultureel werken	1	,3	,3	43,6
Intermediairs en kaderleden	1	,3	,3	43,9
Intervisieweekend	1	,3	,3	44,3
Introductie en teamtraining	1	,3	,3	44,6
Inwerktraining	1	,3	,3	45,0
jeugdparticipatie	1	,3	,3	45,3
jeugdvakanties	1	,3	,3	45,7
Jongeren met een homo-ouder	1	,3	,3	46,0
Kadercursus	1	,3	,3	46,4
Kaderschouw	1	,3	,3	46,7
Kadertraining	3	1,0	1,0	47,8
Kadertraining vrijwilligers	1	,3	,3	48,1
Kadertraining vrouwen	1	,3	,3	48,4
Kamp Bivak	2	,7	,7	49,1
Klassenverschillen, beeldvorming, zelfbeeld	1	,3	,3	49,5
Kracht van multiculturele samenleving	1	,3	,3	49,8
Kracht van organiseren	1	,3	,3	50,2
Lastige liederen	2	,7	,7	50,9
Leren adviseren	1	,3	,3	51,2
Maatschappelijke activering/doorbreken sociaal isolement	15	5,2	5,2	56,4
Maatschappelijke ontwikkelingen, speerpunten 2006	1	,3	,3	56,7
Maatschappelijke participatie	1	,3	,3	57,1
Maatschappelijke participatie jeugd en jongeren	1	,3	,3	57,4
Maatschappelijke participatie/opvoeding	2	,7	,7	58,1
Maken van gedragscodes	1	,3	,3	58,5
Managen van vrijwilligersorganisaties	1	,3	,3	58,8
Mantelzorg	1	,3	,3	59,2

Mantelzorg en allochtonen	1	,3	,3	59,5
Methodiek en beleidsdagen	1	,3	,3	59,9
Missie, visie, doelen en activiteiten	1	,3	,3	60,2
Multicultureel vrijwilligerswerk	1	,3	,3	60,6
Multicultureel Vrijwilligerswerk	1	,3	,3	60,9
Nabijblijven – individuele rouwbegeleiding	1	,3	,3	61,2
Nabijblijven	4	1,4	1,4	62,6
Nabijblijven, begeleiding van rouwgroepen	1	,3	,3	63,0
Netwerkbijeenkomsten/samenwerken	1	,3	,3	63,3
Netwerkbijeenkomsten/samenwerken	1	,3	,3	63,7
Netwerken en het beïnvloeden van het beleid	1	,3	,3	64,0
Netwerkontwikkeling	1	,3	,3	64,4
Netwerkontwikkeling en samenwerking	1	,3	,3	64,7
Omgaan met eenzaamheid	1	,3	,3	65,1
Omgaan met lastig gedrag	1	,3	,3	65,4
Omgaan met spanningen	1	,3	,3	65,7
Ontmoeten in leven en sterven	2	,7	,7	66,4
Ontdekkingsreis	1	,3	,3	66,8
Ontmoeting met verzekeringsartsen en arbeidsdeskundigen	1	,3	,3	67,1
Op weg naar een effectief en slagvaardig functioneren	2	,7	,7	67,8
Opbouw voorlichting ouders	1	,3	,3	68,2
Opvoeding en zorg, jeugd en jongeren	1	,3	,3	68,5
Opzet plan voorlichting vaders	1	,3	,3	68,9
Opzetten van voorlichting gericht op vaders	1	,3	,3	69,2
Organisatie/netwerken/samenwerken	1	,3	,3	69,6
Organisatieanalyse	1	,3	,3	69,9
Organisatieontwikkeling en toekomstvisie	1	,3	,3	70,2
Ouderenadviseurs	2	,7	,7	70,9
Ouderenparticipatie en motivatie	3	1,0	1,0	72,0
Participatie	2	,7	,7	72,7
Participatie en acceptatie	1	,3	,3	73,0
Participatie en generatiekloof	2	,7	,7	73,7
Participatie op wijkniveau	2	,7	,7	74,4
Pedagogie in de opvoeding	2	,7	,7	75,1
Peer-methode	1	,3	,3	75,4
Politica allochtona	1	,3	,3	75,8
Positie van de vrijwilliger	1	,3	,3	76,1
Presentatietechnieken	1	,3	,3	76,5
Preventie en methodisch werken	1	,3	,3	76,8

Projectmatig werken	4	1,4	1,4	78,2
Public relations / seniorenraden	1	,3	,3	78,5
Regiovertegenwoor- digers	1	,3	,3	78,9
Reisbegeleiders	1	,3	,3	79,2
Relatie gemeente en seniorenadviesraad	1	,3	,3	79,6
Samen wennen aan samen wonen	1	,3	,3	79,9
Samenwerken in de palliatieve zorg	2	,7	,7	80,6
Samenwerking en netwerk	1	,3	,3	81,0
Samenwerking en netwerken	1	,3	,3	81,3
School, jeugd en puberteit	1	,3	,3	81,7
Schoolcontacten /Jeugd/Puberteit	1	,3	,3	82,0
Scoutiviteit	1	,3	,3	82,4
Sectorbestuur	1	,3	,3	82,7
Seniorenraad in de startblokken	1	,3	,3	83,0
Seniorenvorlichters	4	1,4	1,4	84,4
Seniorenvorlichting	1	,3	,3	84,8
Signalerend huisbezoek	1	,3	,3	85,1
Signalerend huisbezoek ouderen	1	,3	,3	85,5
Sociaal huisbezoek	1	,3	,3	85,8
Startblokken	1	,3	,3	86,2
Startconferentie cliëntencommissies	1	,3	,3	86,5
studiedag	1	,3	,3	86,9
Studiedagen	1	,3	,3	87,2
Teamtraining	3	1,0	1,0	88,2
Teamtraining zomervakanties, workshop intimiteiten, APW	1	,3	,3	88,6
Teamvorming en uitwisseling van cliëntenraden	1	,3	,3	88,9
Teamweekend	1	,3	,3	89,3
Telefonische opvang en groepsbegeleiding	1	,3	,3	89,6
Train de trainer	1	,3	,3	90,0
Train de trainer, werken met stad van Axen	2	,7	,7	90,7
Train de trainer/allochtone vrouwen	1	,3	,3	91,0
Training groepsbegeleiders	1	,3	,3	91,3
Training huisbezoek ouderen	1	,3	,3	91,7
Training jeugdraad Maastricht	1	,3	,3	92,0
Turkse senioren en intermediairs	1	,3	,3	92,4
Vakantieopvang jeugd	2	,7	,7	93,1
Verborgene agenda	1	,3	,3	93,4
Verdieping buurtbemiddeling	1	,3	,3	93,8
Vernieuwing kindervakantieweek	1	,3	,3	94,1
Vinden en binden van vrijwilligers	1	,3	,3	94,5
Vrijwillig is niet vrijblijvend	1	,3	,3	94,8

Vrijwilligers sociaal huisbezoek	1	,3	,3	95,2
Vrijwilligerswerk en organisatievorming	1	,3	,3	95,5
Vrouw en arbeid	1	,3	,3	95,8
Waardevolle nabijheid	1	,3	,3	96,2
Weerzien	1	,3	,3	96,5
Werken aan Tabliegh	2	,7	,7	97,2
Werven en begeleiden van nieuwe vrijwilligers	1	,3	,3	97,6
Wie en wat zijn wij	1	,3	,3	97,9
Wijkoriëntatie en participatie	1	,3	,3	98,3
Zelfhulpmethodiek	1	,3	,3	98,6
Zicht op jezelf, steun voor de ander	2	,7	,7	99,3
Zicht op jezelf/steun voor de ander	2	,7	,7	100,0
Total	289	100,0	100,0	

Colofon

opdrachtgever	Ministerie van VWS
financier	Ministerie van VWS
auteurs	Drs. M. Moll en drs. E. Plemper
basisontwerp binnenwerk	Gerda Mulder BNO, Oosterbeek
opmaak	M. de Bondt
uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht telefoon 030-2300799 telefax 030-2300683 e-mail secr@verwey-jonker.nl website www.verwey-jonker.nl

De publicatie

De publicatie is alleen ter beschikking van de opdrachtgever gesteld.

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2006

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.

Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute.

Partial reproduction is allowed, on condition that the source is mentioned.

D7673588.mm/mb/nk;240706